

Závislost na sociálních sítích a její prevence u žáků II.stupně základních škol na Přerovsku

Soňa Lazarová

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Soňa Lazarová**
Osobní číslo: **H12223**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Závislost na sociálních sítích a její prevence u žáků 2. stupně základních škol na Přerovsku**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti závislosti na sociálních sítích, trávení volného času a prevence závislosti.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.
HULANOVÁ, Lenka. Internetová kriminalita páchaná na dětech. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9.
CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.
VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Vyd.2., Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
MIOVSKÝ, Michal, SKÁCELOVÁ, Lenka, ZAPLETALOVÁ, Jana, NOVÁK, Petr. Primární prevence rizikového chování ve školství. Vyd.1., Praha: Sdružení SCAN: Centrum adiktologie-Psychiatrická klinika, 1. LF UK v Praze: VFN v Praze, 2010. ISBN 978-80-87258-47-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Renata Polepilová**
Centrum výzkumu FHS

Datum zadání bakalářské práce: **6. ledna 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2016**

Ve Zlíně dne 6. ledna 2016

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 26.2.2016

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odprá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nalazení chybného projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá fenoménem dnešní doby, což je často vznikající závislost na sociálních sítích u dospívajících dětí. Cílovou skupinou bakalářské práce jsou žáci druhého stupně základních škol. Teoretická část nás seznamuje se vznikem sociálních sítí a dále s riziky a prevencí před možným nebezpečím vzniklým při jejich používání. Tato část zahrnuje také nezbytné znaky vývoje osobnosti u cílové skupiny pro lepší pochopení důvodů, pro které závislost vzniká, a pro lepší rozpoznání závislostních znaků. Praktická část přímo navazuje na část teoretickou a prostřednictvím dotazníkového šetření zjistí, v jaké míře se pohybuje závislost na sociálních sítích u cílové skupiny. Tato část práce zohledňuje nezbytné informace týkající se času tráveného na sociálních sítích a projevy znaků v chování, které bychom mohli považovat za závislostní. Nejsou zde opomenuty nezbytné informace, a to, jak dobře je cílová skupina seznámena s nebezpečím, které skýtají sociální sítě, a zda se tomu při používání snaží vyvarovat.

Klíčová slova: internet, sociální síť, závislostní chování, prevence, děti, dospívání, nebezpečí internetu

ABSTRACT

This Bachelor thesis deals with phenomenon of our time, which is dependency and addiction on social networks among teenagers. The target group of this thesis are the second grade students of primary school. The theoretical part acquaints us with the formation of the social networks, also with the risks and prevention of potential dangers rising from their usage. This part also includes characters of personal development in adolescents to better understand the reasons why the addiction arises and for better recognition of dependency characters. The practical part is directly connected to the theoretical and through a questionnaire survey finds the extent ranges of the additional behavior in the target group. This part also includes a necessary information about spending time on social networks and showing signs of behavior that could be considered as addictive. There is also necessary to include the information of how much is the target group informed about possible danger of the social network and whether they try to avoid it.

Keywords: Internet, Social networks, addictive behavior, prevention, children, adolescence, dangers of the Internet

Ráda bych podkovala Mgr. Renatu Polepilové za cenné rady, připomínky, vstřícný přístup a odborné vedení při zpracování mé bakalářské práce. V neposlední řadě děkuji mé rodině za její trpělivost a podporu.

Prohlášení, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Obsah

ÚVOD	10
I. TEORETICKÁ ÁST	12
1 SOCIÁLNÍ SÍŤ	13
1.1 DEFINICE SOCIÁLNÍCH SÍTÍ.....	13
1.2 HISTORIE SOCIÁLNÍCH SÍTÍ.....	14
1.3 NEJPOUŤÍVAN Ě D R U H Y SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	15
1.3.1 SOCIÁLNÍ SÍŤ POUŤÍVAN Ě V ĚSK Ě REPUBLIC Ě	17
2 NEBEZPE Ě Í INTERNETU A SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	19
2.1. VYMEZENÍ POJMU ŤZÁVISLOST NA INTERNETU	19
2.2 RIZIKA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ	21
2.2.1 RIZIKA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ OHROŤÍJÍCÍ ĚÁKY OD 12 DO 16 LET.....	21
2.3 ZÁSADY BEZPE Ě N ĚHO INTERNETU PRO D ĚTI	23
2.4 P ĚZNAKY A VZNIK ZÁVISLOSTI	24
2.5 PREVENCE VZNIKU ZÁVISLOSTI NA INTERNETU A SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH	26
3 CHARAKTERISTIKA CÍLOV Ě SKUPINY	28
3.1 VÝVOJOV Ě PSYCHOLOGIE Ě STAR ĚŠÍ ĚKOLNÍ V ĚK.....	28
3.1.1 SOCIALIZACE A VÝVOJ EMOCÍ.....	29
3.1.2 FYZIOLOGICK Ě VÝVOJ A T ĚLESN Ě PROM ĚNA	30
3.1.3 KOGNITIVNÍ VÝVOJ	30
3.1.4 ĚKOLA A VRSTEVNÍCI	31
4 PREVENTIVNÍ PROGRAMY	33
4.1 PREVENCE NELĚTKOV ĚCH ZÁVISLOSTÍ.....	33
II. PRAKTICK Ě ÁST	35
5 METODOLOGIE V ĚZKUMU	36
5.1 VYMEZENÍ V ĚZKUMN ĚHO PROBL ĚMU	36
5.2 POJETÍ V ĚZKUMN ĚHO ĚMET ĚNÍ.....	36
5.3 VYMEZENÍ V ĚZKUMN ĚCH OT ĚZEK	36
5.4 V ĚZKUMN Ě CÍLE	37
5.5 CÍLOV Ě SKUPINA A ZP ĚSOB JEJ Í V ĚB ĚRU.....	37
5.6 TECHNIKA SB ĚRU DAT.....	38
5.7 METODY ANAL ĚZY DAT.....	38
5.8 ROZBOR A VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOV ĚCH OT ĚZEK	38
5.9 VYHODNOCENÍ V ĚZKUMN ĚCH OT ĚZEK	54
5.9.1 PRVNÍ V ĚZKUMN Ě OT ĚZKA	54
5.9.2 DRUH Ě V ĚZKUMN Ě OT ĚZKA.....	55
5.9.3 T ĚT Ě V ĚZKUMN Ě OT ĚZKA.....	57
5.9.4 ĚTVRT Ě V ĚZKUMN Ě OT ĚZKA	57
5.9.5 P ĚT Ě V ĚZKUMN Ě OT ĚZKA.....	58
Z ĚV ĚR	59

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	64
SEZNAM TABULEK.....	65
SEZNAM PŘÍLOH.....	67

ÚVOD

V dnešní době výpých technologií a velkém množství virtuálních možností je závislost na internetu, počítačových hrách a sociálních sítích odborníky často probíraným fenoménem. Moderní technika ulehčuje lidem životy i každodenních činnostech a především v komunikaci. Bohužel i zde se nachází vedle pozitivních i ty negativní stránky, které je velmi nutné brát v potaz. Zvláště mladá generace, na kterou je tato bakalářská práce zaměřena je nejrizikovější skupinou, kde může závislost na sociálních sítích vznikat a kterou je nutné stále seznamovat s možnými riziky, které skýtá používání sociálních sítí a s preventivními programy, které jsou zaměřené na co nejvíce možná omezení těchto rizik.

Tématem bakalářské práce je závislost na sociálních sítích u dětí a mladistvých ve věku 11-15 let na Pevovsku. Právě v této věkové skupině se rozmáhá používání sociálních sítí především za zábavou a za komunikací. Často se stává, že se pubescenti přestávají vnovat svým koníčkům a v podstatě žádné jiné koníčky kromě počítače a sociálních sítí nemají. Postupně u nich některých jedinců vzniká závislost, která je ze začátku obtížná k rozeznání, protože změny nálad spojené se závislostí mohou být u této cílové skupiny i příchů přicházející puberty a vývoje osobnosti, o čemž budou pojednávat podkapitoly níže.

Sociální sítě u vybrané skupiny uživatelů jsou nejčastěji používány ke komunikaci a mezilidské interakci ve virtuálním světě. Přílišné trávení času touto činností může vést ke zhoršení kvality volného času a osobních vztahů. Proto je nutné snažit se včas rozpoznávat, zda zaujetí touto činností nevede postupně k patologii a v případě rozeznání ihned zasáhnout.

Cílem realizovaného výzkumu bakalářské práce je pomocí dotazníkového šetření zjistit, za jakým účelem a jakým způsobem tráví cílová skupina čas na sociálních sítích a zda jí tato činnost nemá charakter závislosti. Důraz je kladen na získání údajů souvisejících s mírou času stráveného časem, dále se symptomy v povaze a chování, které naznačují vznik závislosti. Nutností je také zjistit, zda byla cílová skupina poučena o rizicích, které mohou při používání sociálních sítí vzniknout a s preventivními programy, které by měla sledovat.

Teoretická část bakalářské práce se skládá ze tří kapitol, které jsou postupně zaměřené od charakteristiky a vývoje sociálních sítí, až k cílové skupině, kterou je zde nutné představit v souvislosti s vývojem osobnosti. Nejsou opomenuty ani výše uvedená rizika

a charakteristika závislosti samotné. Praktická část potom dále pracuje s výsledky, které budou poskytnuté pomocí již zmínovaného dotazníkového šetření, které proběhne v n kolika náhodně zvolených kolech na Pevovsku. Výsledky se zpracují pomocí statistiky a grafického znázornění tak, aby bylo možné odpovědět na všechny výzkumné otázky a dále potvrdit nebo vyvrátit zvolené hypotézy.

I. TEORETICKÁ ÁST

1 SOCIÁLNÍ SÍŤ

Služby, které nabízejí sociální síť, zná již v dnešní době téměř každý člověk a pevně se v ní vyznačuje. Na internetu nalezneme mnoho druhů služeb, které mají svou historii, své možnosti a svůj okruh uživatelů. Tato kapitola má za úkol představit definici, vznik a vývoj sociálních sítí a jejich možností. A také seznámit se statisticky nejvíce používanými sociálními sítěmi.

1.1 Definice sociálních sítí

K definování samotného pojmu sociální síť došlo v roce 1954, kdy jej představitel sociolog J.A.Barnes¹. V tomto období byl tento pojem považován pouze za sociologický termín, který měl popisovat sociální struktury spojené společnými znaky a vlastnostmi. (Pavlíček, 2010, s. 126)

Hartl a Hartlová (2000, s. 538) definovali sociální síť jako síť sociálních vztahů tvořenou uživateli i členy rodiny, přáteli, spolupracovníky a známými. Tato síť podle nich zahrnuje vztahy povrchní i hlubší a zasahuje do mnoha oblastí našeho života, což může být náš osobní život, zaměstnání, zábava apod.

Podle jedné z nejpoužívanějších definic je sociální síť: *„Internetová služba umožňující uživateli vytvářet svůj nebo sdílet svůj profil a navazovat virtuální vztahy s uživateli, s nimiž chce být ve spojení v rámci dané sítě, umožňující jim také komunikovat mezi sebou, sdílet společně informace, fotografie, videa, odkazy, plánovat akce a další aktivity. V rámci obsahu sociálních sítí vytvářejí samotní uživatelé. Sociální síť virtuálně propojuje různé osoby a instituce na základě společných přátelských i pracovních vztahů nebo stejného zájmu.“* (Havlová, 2003, [online])

Tato práce se pod pojmem sociální síť bude v nově představených sociálních interakcích v souvislosti s internetovým prostředím, kterému se často používá termín sociální síť, což je služba, pomocí které mohou uživatelé sdílet zprávy a vzájemně komunikovat. (Černá, 2013, s. 28)

¹J.A.Barnes byl profesorem na londýnské ekonomické univerzitě

V rámci sociálních sítí na internetu si mohou uživatelé zakládat osobní nebo firemní profily², které jsou dle jejich preferencí veřejné nebo soukromé, mohou se profilovat, vyměňovat si fotografie i videa a komentovat tyto uživatele. Důležitým faktem, na které se mimo jiné práce dále zaměřuje, je možnost kontaktu s ostatními a sledování aktivit druhých. Mnohdy jde o sledování životů lidí, kteří se v reálném světě neznají, nebo kteří spolu osobně nekomunikují. (Bednář, 2013, s. 28)

Společným rysem téměř všech sociálních sítí je, že jejich obsah tvoří samotní uživatelé svými profily a příspěvky, zatímco provozovatelé těchto sítí vůbec nezasahují nebo pouze minimálně zasahují do jejich samotného chodu. (Bednář, 2011, s. 10)

My se budeme zabývat sociálními sítěmi z hlediska informačních technologií, kde je sociální sítí označován jakýkoliv systém, který dokáže udržovat v kontaktu velké společenství lidí. (Pavlíček, 2010, s. 37) Právě Pavlíček (2010, s. 15) definuje sociální sítí takto: *„Proces, při kterém je možné přenášet vazby a informace z reálného života do digitálního prostředí.“* Sociální sítě se stávají čím dál hustší a využívají formou komunikace díky stále snadnějšímu připojení, které díky chytrým telefonům může být v podstatě nepřetržitě.

Podle E.B.Ellisona a D.M.Boyda (2007) by měly internetové sociální sítě splňovat tři charakteristiky. První charakteristikou je jistě zmiňovaná možnost vytvoření vlastního profilu, druhou je vytvoření seznamu dalších uživatelů, se kterými je uživatel ve spojení a poslední charakteristikou je dle nich možnost zobrazovat a procházet seznamy uživatelů a mít možnost procházet tyto seznamy i u jiných uživatelů.

Sdílení informací, náhled do vlastního života v digitálním světě, zvyšování úrovně znalostí a ochota komunikovat s ostatními uživateli jsou základními znaky společnými pro všechny sociální sítě v internetovém prostředí.

1.2 Historie sociálních sítí

Historie sociálních sítí v digitální podobě je úzce spjatá s historií internetu. Za první uživatele sociálních sítí jsou ve většině názorů označováni vojáci užívající síť ARPANET v roce 1971, což je předchůdce dnešního Internetu. Právě pomocí této sítě byl odeslán první vzkaz na vzdálený počítač. Za další moment rozvoje sociálních sítí je podle mnoha

² Osobní i firemní profil je soubor informací a příspěvků zadaných uživatelem o uživateli samotném, které chce sdílet s ostatními. Informace mohou být doplněny také o fotografie i videa.

odborník rok 1978, kdy byl spuštěn systém BBS, což byl soubor nástrojů, kde si uživatelé mohli vyměňovat informace a komunikovat v určité zájmové skupině. Proces komunikace byl ale v této době stále velmi pomalý. Služby právě jako ARPANET, Usenet nebo LISTSERV jsou také považovány za první předstupy před vznikem moderních internetových sociálních sítí. (Hejl, 2012, s. 21)

Rok 1988 je pro historii sítí také důležitý, protože Jarkko Oikarinen vytvořil aplikaci IRC s názvem OuluBox. Tato aplikace umožnila komunikaci v reálném čase, tudíž podle současných termínů šonline. (Kadushin, 2011, s. 47)

Pokud bychom měli dále pokračovat, tak rok 1997 je historickým milníkem v historii moderních sociálních sítí, protože právě v tomto roce vznikla síť sixDegrees.com, na které mohli uživatelé pomocí vlastních vytvořených profilů vytvářet okruhy přátel, prohlížet si jejich profily a komunikovat s nimi. V roce 2002 Jonathan Abramsen založil síť Friendster.com, jejíž hlavní náplní bylo seznamovat přátele přátel a lépe navazovat vzájemné kontakty. Dříve více oblíbená síť v České Republice MySpace.com byla založená v roce 2003. Tato síť měla na rozdíl od svých předchůdců navíc možnost grafického rozhraní profilu, přidávání hudebního přehrávače a fotografií. V roce 2006 se stala fenoménem a překonala hranici až 100 milionů uživatelů. Její obliba ale začala klesat s rostoucí oblibou Facebooku založeného v roce 2004 Markem Zuckerbergem. (Bureš, 2010, s. 20)

V roce, kdy již zmínovaná sociální síť MySpace.com dosáhla vrcholu své oblíbenosti, byla vytvořena mikroblogovací služba s názvem Twitter, která je dodnes hodně oblíbená především v USA. V posledních letech se mezi velmi používané sociální sítě hlásí také Google+ a Pinterest. (Hejl, 2012, s. 34)

1.3 Nejpoužívanější druhy sociálních sítí

Za posledních deset let se rozvoj internetových sociálních sítí posunul silně kupedu jak v oblíbenosti, tak i v užívání. čím dál mladší vkové kategorie směřují svoji pozornost k sociálním sítím, a jak se budeme i dále zabývat, stávají se na nich závislé. Měly bychom si uvědomit, že statisticky se v současnosti užívání sociálních sítí stalo nejpopulárnější aktivitou uživatelů internetu.

Tato kapitola představí v sestupném pořadí nejoblíbenější sociální sítě, které se na svém vrcholu udržely delší časové období.

Jednou z nejpoužívanějších a nejrozšířenějších sítí je jistě **Facebook**, který vznikl v roce 2004 a byl původně určený pro studenty Harvardovy univerzity. V dnešní době je Facebook považován za službu, která umožňuje vytváření osobních, pracovních, obchodních a skupinových profilů ke komunikaci a spojování známých a přátel. Mimo jiné slouží také pro mnoho uživatelů jako herní server, server pro ukládání a sdílení nejrozšířenějších multimedií jako komunikační portál. (Hulanová, 2012, s. 85) V současné době se Facebook může pochlubit zařazením mezi největší sociální síť světa a má přes 800 milionů aktivních uživatelů, kteří si zde vytvořili ve veřejný i soukromý profil za nejrozšířenějšími účely. Registrace k této sociální skupině je velmi jednoduchá a uživatel do svého profilu může doplnit jakékoliv množství informací o sobě, které chce sdílet s ostatními přáteli nebo uživateli. (Hulanová, 2012, s. 90) Celý systém umožňuje vytvářet skupiny přátel a rozhodovat, dle potřeb uživatele, kdo může vidět jeho informace. Dále je zde možné komunikovat prostřednictvím zpráv nebo chatu a účastnit se diskusních fór.

Facebook nabízí největší množství možností a mnoho dětí a mladistvých zde tráví čas téměř nepřetržitě. Během času zde stráveného se nemusí jednat nutně pouze o komunikaci. Uživatelé stále sledují nové příspěvky na stránkách³, komentují je, sdílejí a hodnotí. Mají pocit, že jsou touto činností v obraze o dění v okolí a u přátel.

Dalším internetovým serverem, který se svým způsobem také řadí mezi sociální síť a je využíván pro sdílení videosouborů, je **YouTube**, který byl založen v roce 2006. Statisticky je YouTube světovou jedničkou v počtu denních zhlédnutí videí. I zde je registrace velmi jednoduchá a každý uživatel zde může zadat informace o sobě, které chce, aby byly ostatním přístupné. Je zde možné vytvářet vlastní hudební pořadí v pěšáky i a komentovat videa, která jsou sdílená a nahrána ostatními uživateli. (Levy, 2012, s. 45)

Jedna z nejoblíbenějších sítí především v USA, a která se pomalu dostává i mezi uživatele v České Republice, je bezpochyby **Twitter**, který vznikl v roce 2006 v San Francisku a rozšířil se po celém světě. Na této platformě se mohou uživatelé setkávat a vkládat zprávy označované jako *štweety* o délce 140 znaků. Dále je možné vkládat fotografie, videa a rozhovory, vše podle libosti uživatele. Twitter nabízí dobrou obchodní možnost,

³Termín používaný na Facebooku pro plochu, kde se zobrazují příspěvky ostatních uživatelů a stránek podle času, kdy byly publikovány.

jak rychle informovat potenciální zákazníky o novinkách, slevách a akcích. (Lakhani, 2010, s. 59)

Google+ je využívanou sociální sítí od společnosti Google Inc. Nabízí mnoho různých služeb od úasti ve video chatu, vkládání fotek a videí, sledování zajímavého obsahu až po využívání nástrojů jako je reklama i email. Tato sociální síť vznikla v roce 2011 a již v roce 2013 zde bylo přes 360 milionů aktivních uživatelů. Hlavním rozdílem od jiných sociálních sítí je sdílení přes škrubky, do kterých je možné rozdělovat jednotlivé uživatele a sdílet s nimi informace, které se jim týkají nebo jsou jim důležité. (Levy, 2012, s. 70)

Již zmíněvanou sociální sítí, která jako první nabídla možnost grafického rozhraní uživatelského profilu, je **MySpace**. Vznikla v roce 2003, ale s nástupem Facebooku ztratila ve světě své vedoucí postavení. I přesto je zde stále mnoho aktivních uživatelů a vysoká návštěvnost. Mnoho firem se také rozhodlo pro využívání zdejšího profilu k získávání zákazníků a k prezentaci svých výrobků. (Levy, 2012, s. 73)

Jako nejvíce sociální síť na světě určená především pro profesionály je považována síť **LinkedIn**. Vznikla v roce 2003 a pracuje zde více než 4 000 zaměstnanců po celém světě. Tato síť je považována za výborného pomocníka pro personalisty hledající uchazeče o zaměstnání podle potřebných parametrů. Uživatelé používají LinkedIn k získávání odborných informací z různých oblastí. (Alba, 2014, s. 20)

1.3.1 Sociální síť používané v České republice

Pro tuto bakalářskou práci je důležité zmínit také samozřejmě nejpoužívanější sociální síť v České Republice, protože následující výzkum se bude zaměřovat pouze na české uživatele.

Služba, která byla a stále je často používaná se nazývá **Spoluřáci.cz** a umožňuje komunikaci a sdílení informací v uzavřeném prostoru mezi uživateli, které spojují konkrétní vzdělávací instituce, ať už jde o školu nebo jenom o konkrétní třídu. Tento portál spojuje souasně i bývalé řáky a umožňuje stálý kontakt a výměnu informací. I přesto, že je zde stále mnoho aktivních uživatelů, tak i tato služba po vzniku Facebooku ustoupila v návštěvnosti do pozadí.

Před vznikem Facebooku patřil mezi nejvíce a nejpoužívanější sociální síť v České republice portál s názvem **Líbimseti.cz**, kde můžeme nalézt mnoho možností a služeb,

kteřé jsou ěasto velmi podobné Facebooku. Uřivatelé mezi sebou mohou nep ětrřit ko-
munikovat, vytvá ět si profily, zadávat o sob ě velký po ět informací, sdílet fotky a komen-
tovat a hodnotit v ěe, co se nachází na profilech ostatních uřivatel ě. Tato sociální sí ě byla
a je ur ěená pro snadn ější komunikaci a seznamování se.

Poslední sociální sí ě v ěeské Republice, kterou je nutné zmínit, je sí ě pod názvem
Lide.cz. Je to sluřba navřřená primárn ě pro seznamování se a poznávání nových lidí. Op ět
je mořné, tak jako i v p ěedeřých p ěípadech, prohlířet si a oslovovat ostatní uřivatelé na
jejich profilech. Je zde mořné vym ěovat si zprávy nebo se ú ěastnit ve ějných diskuzích.
D ěraz je kladený na jednoduchost a p ěehlednost. V sou ěasnosti je tato sluřba vyuřřovaná
nej ěast ji sp ěe star ěšími ro ěníky, protoře v ětina mladých lidí stále dává v ět ě p ěednost
Facebooku.

2 NEBEZPEČÍ INTERNETU A SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Internet a sociální síť skýtají mimo pozitivního přínosu také stránky negativní. Je zde mnoho nástrah a zákoutí, která mohou uživatele poškodit. A užli mluvíme o vypořádávání závislosti nebo o možném zneužití osobních informací uživatele. Práv tato rizika budou zmišovat následující podkapitoly.

2.1. Vymezení pojmu š závislost na internetu

Předtím, než se budeme vnovat závislosti na sociálních sítích, je potřeba zmínit i závislost na internetu, protože jsou velmi ústo provázané. Závislost na internetu je známá také pod pojmem šnetomanie a řadí se mezi psychické problémy, které se dají přirovnat k nelátkovým závislostem například v podobě hráštív a gamblingu. (Benkovi , 2007)

Dsledky závislosti na internetu se projevují ve fyzické, psychické a sociální podobě. Fyzickými d sledky se myslí bolesti zad, problémy s kr ní páte ří a zhoršování zraku. (Mühlparch, 2008)

Tento druh d sledk ale nebude v praktické řásti této práce zmišován, protože se vyskytuje především u starších uživatel . Psychické d sledky jsou řazeny mezi znaky závislosti, které budou rozebřrány dále (změny nálad, agrese, touha po uspokojení), a pod sociálními d sledky se myslí zhoršení reálných vztahů a přosobu komunikace. V p řípád mladší vřkové skupiny (11 let) m ře docházet k nedostatku získání sociálních dovedností. (Benkovi , 2007)

Vymezení a definování závislosti v souvislosti s internetem a sociálními sítmi není tak jednoduché, jako definování závislosti v jiných p řípadech. Je to z d vodu, ře v mnoha p řípadech lidé tráví na internetu nebo na sociálních sítích sv řas za jinými ú ely, než jaké by vykazovaly závislé chování. Tudíž ne každý řlov k trávící mnoho svého řasu online, musí být nutně závislý. Pod jinými ú ely si m řeme představit například pracovní povinnosti, získávání informací p ři podnikání, hledání zaměstnanců nebo marketingové ú ely. Tyto ú ely, které nejsou spojené se zábavou, se ale nevyskytují u mladistvých, na které je tato práce zaměřená, proto nebudou muset být zohledněné ve výzkumu.

Podle Neřpora (2011) není závislost na sociálních sítích nijak přesn řefinovaná, tudíž ji nejde považovat jako nemoc, jako v p řípád závislosti na návykových látkách. I přes tento fakt se ale n které charakteristické rysy v povaze velmi silně podobají a mají společné rysy. Obecně uznávaná definice závislosti, kterou používá i Neřpor (2011) je následující-

cí: Žávislost je skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenomén , v nichž užívatel jaké látky nebo t idy látek má u daného jedince mnohem v t-í p ednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více.õ

Dít , které je závislé na sociální síti i internetu, vykazuje následující p íznaky:

- 1) Zvý-ení významu ó internet se stává nejd leflit j-í aktivitou. Závislého jedince provázejí pocity úzkosti, když není online nebo se nem fle aktivn p ipojovat ale spo na n kolik minut.
- 2) Zm ny nálad ó bez p ipojení k internetu nebo k sociální síti je jedinec nervózní a není schopný myslet a soust edit se na jinou aktivitu. Po p íhlá-ení u n j nastává pocit klidu a uspokojení.
- 3) Abstinen ní p íznaky ó v p ípad , fle dojde k omezení, p ípadn k zákazu užívatel internetu, tak nastupuje vztek, silná podráfd nost a nervozita, které se jedinec nem fle zbavit.
- 4) Zvy-ování užívatel ó závislý jedinec ím dál více asov propadá do virtuálního sv ta a za íná trávit na internetu í as, který byl d íve ur ený k jiným aktivitám. (Kr má ová, 2012, s. 40)

Kimberly Young, která se zabývá závislostním chováním na internetu, rozd luje toto chování na ty i body, dle kterých se dá závislý jedinec identifikovat:

- 1) Závislost na virtuálních vztazích ó kladení v t-ího d razu na virtuální vztahy, než na vztahy v reálném ívot , jedinec je postupn stále mén schopný komunikovat v reálném ívot a do pop edí staví virtuální p átelé nad t mi skute nými, vyskytujícími se v jeho okolí.
- 2) Závislost na po íta í ó nadm rné trávení asu u po íta e za ú elem hraní her a p ipojování se k sociálním sítím.
- 3) P etíflení informacemi ó op t stále ast j-í trávení asu na internetu za ú elem her a surfování po internetu.
- 4) Závislost na virtuální sexualit ó asté nav-t ování pornografických stránek a p užívatel webových stránek se sexuálním podtextem. (Vondrá ková, 2009, s. 279)

Závislost na internetu je opravdu velmi obtíflné obsáhnout tak, aby se definice mohla vztahovat na v-echny potencionální skupiny užívatel . Tento fenomén je st edem zájmu odborník jíl n kolik let, ale i p esto je stále nový a nedostate n probádaný. (Vondrá ková, 2009, s. 154)

2.2 Rizika sociálních sítí

Internet je v dnešní době jednou z nejmodernějších možných technologií, které jsou přístupné většině lidí. Stal se součástí téměř každé domácnosti a mnoho lidí si pomocí internetu usnadňuje práci, hledání informací i vzdělávání, komunikaci s jinými lidmi apod. Na internet a sociální sítě s ním spojené musíme nahlížet ale z více pohledů. I přesto, že nám nabízí mnoho výhod, tak zde existuje i početné množství rizik, které se mohou dotknout jakéhokoliv internetového uživatele.

Vzhledem k zaměření bakalářské práce nepojme tato kapitola všechna možná rizika, ale bude se zaměřovat především na ty, na které je možné narazit používáním sociálních sítí, a na ty, které mohou ohrozit nebo již ohrožují mladší uživatele, konkrétně žáky druhého stupně základních škol.

Velmi přehledné rozdělení rizik, spojených s online prostředím, nám nabízí B. Králová (2012, s. 50):

- 1) Negativní vlivy spojené s internetovým prostředím
 - a. Kyberšikana,
 - b. kyberstalking,
 - c. kybergrooming,
 - d. sexting,
 - e. závislost na internetu,
 - f. sexuálně zaměřené webové stránky (pornografie).
- 2) Důsledky technického rázu:
 - a. Hackeři (zneužití osobních dat a neoprávněné vniknutí do softwaru uživatele),
 - b. spam (nevyžádaná pošta),
 - c. viry (program, který se šíří bez vědomí uživatele a poškozuje počítač a jeho fungování).

2.2.1 Rizika sociálních sítí ohrožující žáky od 12 do 16 let

Děti a mladiství ve výše uvedené věkové kategorii jsou nejrizikovější skupinou náchylnou ke vzniku závislosti na internetu, sociálních sítích nebo počítačových hrách. Za-

m me se dále a vysvětlíme si pojmy, které znamenají p ímá rizika pro mladší uřivatele sociálních sítí.

Kyber-íkana je termín spojený s uříváním internetu a sociálních sítí. Podle Kopeckého a Krej řho (2010, s. 5) je kyber-íkana jev realizovaný prostřednictvím informačních a komunikačních technologií a mají za následek ublíření nebo jiné po-kození ob tí.

Kyber-íkana je náro ná k rozeznání pokud se jedinec sám nep ízná, ře se stal ob tí tohoto jevu. Následky nemají fyzický ráz a je útokem spí-e na psychickou stránku ob tí. Typickými projevy kyber-íkany jsou urářlivé vzkazy ve ejn p ístupné a zav -ené na internet, dále tvorba urářlivých webových stránek a jiné zesm -ování konkrétní osoby. M ře také docházet k vyhrořování, urářlení, ponířování, provokování a k dal-ím psychicky týrajícím jev m. Mnoho ob tí kyber-íkany jsou práv uřivatelé sociálních sítí a to z d řvodu velkého množství informací, které si daný uřivatel mohl zadat na sv j profil. (Szotkowski, 2013, s. 8)

Kyberstalking je dal-ím jevem napadajícím uřivatele sociálních sítí. Podle Kr má o- vé (2012, s. 60) je kyberstalking jev, kdy je vyuřívání komunikačních technologií za ú e-lem ástého, opakovaného a stup ovaného obt řování a p ípadného pronásledování. Ob tí se mohou stát nap íklad psychicky labiln j-í jedinci nebo osoby, které neop tují agresorovy city. ásto zde dochází k po-kozování reputace ob tí pomocí zav -ených informací na internetu i sociálních sítích agresorem a k uskute -ování výhrufek.

Dal-ím rizikem spojeným s uříváním internetu a tvorbou osobních profil ů na sociálních sítích je sexting. Je to jev spojený s elektronickým posíláním textových zpráv, videí i fotografií se sexuálním obsahem. Tyto záznamy jsou ásto zve ejn né na internetu a ve ejn n p ístupné pro jiné uřivatele. Pomocí t chto zpráv m ře dále docházet k vydírání a op t k uskute -ování výhrufek. (Szotkowski, 2013, s. 15)

Dal-í rizika, která ásto napadají mladé uřivatele sociálních sítí, jsou p ímo spojená s osobními profily a zadávání mnoha osobních informací, které jsou ve ejn viditelné. Problémem je, ře ím je uřivatel sociální sít mlad-í, tím mén ší tato rizika uv domuje a mnohokrát se stává, ře chce o sob na sv j profil napsat tém v-echo, co ho napadne. Jeden charakteristický znak, který je pro v-echny sociální sít spojený je to, ře se p ípadný uřivatel musí registrovat. P i registraci je mořné zadávat svoji emailovou adresu, telefonní íslo, adresu bydli-t apod. Práv díky t mto informacím potom p ípadní úto níci nebo agreso i mohou p ístupovat k psychickému týrání a k jev m zmi ovaným vý-e.

Dalším faktorem společným pro všechny sociální sítě je úplná anonymita uživatelů. To znamená, že totožnost zadávaná při registraci není nijak ověřovaná a tudíž se může stát, že člověk, se kterým se uživatel virtuálně přátelí a sdílí své informace a fotky, může být ve skutečnosti úplně někdo jiný. I proto se tyto uživatelé, kteří používají falešné profily, snaží o klamání, manipulaci a ovládnutí toho, s kým komunikují. V domě, kde na druhé straně sedí kamarádovi, může být sdílení velmi osobních a intimních informací, které jsou potom následně zneužívány k případnému zneuctění, vydírání a psychickému týrání. Práv toto riziko je pro výše vybranou skupinu uživatelů nejvyšší, protože mnoho z nich nebylo seznámeno s tím, že je taková situace možná. (Sobotková, 2014, s. 35)

Posledním rizikem, které je zde nutné zmínit a které se také týká vzniku závislosti na sociálních sítích, je nesprávné chápání a vnímání virtuálního prostředí na sociálních sítích. Mnoho mladých uživatelů se domnívá a říká v realitě, kdy mají pocit, že čím více mají přátel na sociálních sítích, tím jsou oblíbenější. Dochází potom také k tomu, že dříve tráví více času komunikací právě s těmito virtuálními přáteli místo komunikace se skutečnými kamarády v reálném životě. Postupně může vznikem závislosti docházet k uzavírání se před komunikací v reálném životě a upřednostňování toho, co se týká života virtuálního. Postupně může být takový jedinec odmítnut kamarády a zůstat bez přátel nebo se dokonce stát neoblíbeným v kolektivu. Taková situace potom vede k psychické nespokojenosti a k vzniku různých psychických problémů. (Weiss, 2008, s. 71)

2.3 Zásady bezpečného internetu pro děti

Zásady, které by měli věšichni potenciální i skuteční uživatelé sociálních sítí znát, je skutečně mnoho. Tato kapitola si klade za cíl zmínit ty nejpodstatnější a nejdůležitější, které se týkají právě mladých uživatelů.

Velmi užitečné webové stránky Bezpecnyinternet.cz zveřejnil desatero, kterým by se věšichni uživatelé měli řídit, a které by mělo být buď ze strany rodičů, nebo ze strany školy. Mělo by být opakováno, aby nedocházelo k vzniku jakéhokoli výše uvedeného rizika:

- 1) Nedávej nikomu adresu ani telefon.
- 2) Nepošílej nikomu neznámému své fotografie a vůbec ne intimní fotografie.
- 3) Nikdy neodpovídej na neslušné, hrubé nebo vulgární maily a vzkazy.
- 4) Udržuj všechna svá hesla v tajnosti a nikomu je nesdíluj.
- 5) Nedomlouvej si schůzku přes internet, aniž bys o tom řekl někde jinému.

- 6) Svě se dospěnému, pokud tyto stránky nebo nové odkazy uvedou do rozpak nebo vyděsí.
- 7) Pokud narazí na obrázek, video nebo email, který třešokuje, opusť webovou stránku.
- 8) Nedávej –anci virům. Neotevírej stránky, které neznáš.
- 9) Nevěř každé informaci, kterou na internetu získáš.
- 10) Když se s někým nechceš bavit, nebav se.

Věchna další pravidla, která by měla být za účelem bezpečnosti dodržována, jsou úzce spjata právě s tímto desaterem. Každé dítě užívající internet a sociální síť by mělo mít neustále připomínáno, aby neuvádělo do veřejné informace o sobě, ani své rodině, a aby svůj osobní profil zprístupovalo pouze osobám, které v reálném světě skutečně zná a se kterými se přátelí.

2.4 Příznaky a vznik závislosti

Příznaky vytvořené závislosti mohou být různé, a jak již bylo zmínováno, nebývá tato příčina v dětině pouze jedna. Závislost mívá příčinu již v povahových vlastnostech, jako je třeba schopnost vyrovnat se se stresem. Dále na vznik závislosti má vliv prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje, což je zpravidla výchovy, vztahy s rodiči, vztahy mezi vrstevníky, apod. A dále je to přítomnost psychoaktivní látky. Věchny tyto faktory mohou zapříčinit vznik závislosti u jedince ve starším věku vývoje nebo se může jeden z faktorů projevit více. (Orel, 2012, s. 79) V dnešní době, kdy je v dětině mladistvých registrována na sociální síti, je čím dál složitější se tomuto fenoménu vyhnout. Často se stává, že jedinec, který není uživatelem sociální sítě, se může stát outsiderem ve svém okolí, protože nemá s ostatními společné téma a nesdílí své zážitky ve virtuálním světě. V podobné kategorii, na kterou je výzkum zaměřený, se s tímto postojem setkává nejčastěji.

Podle Kolibáče a Novotného (2013) existují určité vlastnosti, díky kterým je vznik závislosti vyvíjí. Je to například tendence k impulzivnímu chování, špatná vůle, nedostatečná disciplína a nízká míra vyhýbání se nebezpečí. Již zmínované prostředí, ve kterém se jedinec, který má sklon k závislosti, vyskytuje, je velmi důležité. Vliv rodiny, vývoj a to jak rodiče přistupují k výchově, jsou velmi důležité faktory.

Nejsou to ale jediné vlivy. I přesto, že v rodině vše funguje správně, může se stát, že dojde k závislostnímu chování a to právě díky vlivu vrstevníků. (Nešpor, 2011, s. 158)

J. Těmonek (2012) vykládá predispozice k závislosti tak, že každý jedinec má sklony k závislostem již od prenatálního veku. Od vodů uje to závislostí na matce a po odeznání závislosti na matce vzniká závislost na další osobě, která uspokojuje základní potřeby. Tudíž se podle něj znaky závislostního chování promítají u každého člověka po celý život.

Vznik závislosti doprovází snaha o dosahování uspokojení a radosti a tento stav je způsoben rozšířeným mozkovým mechanismem. (Orel, 2012, s. 148) Podle Ondřejkové (1999) snaha o svobodu, dosahování především vlastních potřeb a velká snaha o nezávislost vede postupně ke snaze odpoutat se od tradičních dlouholetých hodnot a při snaze o nalezení hodnot nových dochází často k dezorientaci, zmatku a ke krizi identity, což dále vyvolává upínání se na návykovou látku a vzniku závislosti. Tato skutečnost se týká především pítin a vzniku závislosti právě na návykových látkách, ale zmínované faktory můžeme aplikovat i na jedince, který se snaží dostat do virtuálního světa a vnímá právě sociální síť jako jednu z nejdůležitějších věcí ve svém životě.

Ne-por (2011) uvádí ve své publikaci znaky chování, podle kterých můžeme závislost rozpoznat. Opíše se o závislosti na návykové látce, ale opíše zde můžeme sledovat některé zcela totožné znaky se závislostí na sociálních sítích:

- Baflení a silná touha po látce (neboli silná psychická touha po přihlášení se k sociální síti),
- potíže se sebeovládáním,
- nízká tolerance,
- zanedbávání jiných potřeb a zájmů,
- pokračování v závislostní činnosti i na úkor objevujících se negativních důsledků.

V publikaci šJak na počítače opíše Ne-por (2011) o dalších rysech podle kterých lze rozpoznat vzniklou závislost. Jedná se o velmi časté střídání nálad (což je ale také podle vývojové psychologie charakteristickým znakem pro období puberty), zanedbávání osobní hygieny, zhoršení vztahů s rodinou a zhoršující se prospěch ve škole. V případě závislosti na počítači a sociálních sítích dochází také k stále menšímu vyvíjení tělesné aktivity a tím můžeme dojít i ke zhoršení zdravotního stavu v podobě obezity.

Dále se Ne-por (2011, s. 160) zaměří na znaky vyvolané závislostí na počítačových hrách nebo přímo na počítači, což nemůžeme ztotožňovat se závislostí na sociálních sítích, protože v době chytrých telefonů a tabletů nemusí být jedinec nutně připojený pouze na

stolním počítačem a také není možné tvrdit, že ten kdo si vystoval závislost na sociálních sítích, musí být zákonitě závislý i na počítači a počítačových hrách.

V případě snahy o rozeznání závislostního chování je chybou řídit se pouze podle uvedených znaků, zvláště u vybrané skupiny uživatelů ve starším věku. Jak bylo rozebírané v kapitole věnující se vývojové psychologii, víme, že v této fázi vývoje prochází jedinec hormonálními změnami, které vedou k časté podrážděnosti, změnám nálad a k dalším projevům, které bychom chybně mohli zhodnotit jako znaky závislosti. Je třeba brát v úvahu také vrozené charakterové vlastnosti jedince a jeho osobnost. (Novosad, 2006, s. 98)

2.5 Prevence vzniku závislosti na internetu a sociálních sítích

Prevence závislostí, které se nevztahují na návykové látky, se ve školách a vzdělávacích zařízeních řídí dle vydaných pokynů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů. Tyto pokyny se vztahují především na závislost na počítači, na virtuální závislost, a na závislost na televizi nebo počítačových hrách.

Existují dva základní typy preventivních programů, jsou to dlouhodobé interaktivní programy a dále jednorázové preventivní akce v podobě besed a přednášek, které jsou především zahrnované do výuky na základních a středních školách. Díky těmto akcím dochází k rozšíření informovanosti, což je jedna z nejdůležitějších oblastí v boji proti závislostem. (Kalina, 2003, s. 203)

Podle pokynů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů se na prevenci podílí nejen školní zařízení, instituce a organizace. Prevence se provádí na základních i středních školách, ve speciálních školách, v domovech mládeže, v pedagogicko-psychologických poradnách, ve střediscích výchovné péče a v dalších školních a vzdělávacích zařízeních. (Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, 2000, [online])

Ve školství je k prevenci především využíváný program nazvaný šminimální preventivní program, který je pod kontrolou české školní inspekce. Součástí tohoto programu jsou také intervence pomáhající dětem a mladistvým dosáhnout takové informovanosti, dovednosti a znalosti, které dokáží snížit riziko výskytu rizikové formy chování. (Stonová, 2012) Minimální preventivní program je konkrétním dokumentem, který se

musí nacházet na každé kole. Díky tomu si každé vzdělávací zařízení vytváří svůj vlastní program, který je zahrnován do výuky a je součástí vzdělávání.

3 CHARAKTERISTIKA CÍLOVÉ SKUPINY

Důvodem vzniku závislosti mohou být různé a v určitém vytváření závislosti nastává pouze jeden. Je to zejména faktor, který ovlivňuje celou osobnost člověka a v určitém věčném období jeho života. Závislosti vznikají u uživatelů ve věkových kategoriích. Tato kapitola se bude zabývat pouze na fázi druhého stupně základních –koly, což můžeme ve vývojové psychologii označit jako starší –kolní věk (11 - 15 let). Tato fáze vývoje bývá také často označovaná jako pubescence, což je první fáze dospívání.

Tato kapitola bude zahrnovat vývojovou psychologii pro tuto věkovou kategorii a s ní spojené změny v osobnosti cílové skupiny, které je velmi důležité vzít v úvahu při rozeznávání vznikající závislosti.

3.1 Vývojová psychologie o starší –kolní věk

během fáze pubescence dochází k proměně věkových slovek osobnosti, což znamená, že dochází i k odlišnému vnímání okolí a sebe. Mění se působení na psychické faktory. Podle Sigmunda Freuda probíhají nejvýraznější změny právě v souvislosti s genitálním stádiem. Znamená to, že se pro chlapce v tomto věku stávají velmi důležitými kamarádi a vrstevníci a vztah s rodiči ustupuje do pozadí. Na této skutečnosti je založeno také časté používání sociálních sítí a snaha o virtuální komunikaci s dalšími uživateli stejného nebo vyššího věku. V tomto stádiu dochází také k prvním zkušenostem s partnerskými vztahy a můžeme toto období nazvat také jako období lásek. V souvislosti s těmito změnami se uskutečňují proměny, které mají vliv na psychické faktory osobnosti. Jedná se o boj s vlastní identitou, o nejistotu, o pochybnosti a potřebu nové stabilizace. (Bochová et. al., 2011) Jedinec již není dítětem, ale ani dospělým a potřebuje získat přijatelnou pozici ve společnosti, což opět navazuje na používání sociálních sítí, jejich prostřednictvím se snáze navazují kontakty a dochází také ke snaze být oblíbený mezi co nejvíce dalšími vrstevníky. Bohužel v dnešní době tato obliba často spočívá pouze ve virtuálním světě, přičemž v tom skutečném se jedinec nedokáže projevit ve stejné míře. (Salkind, 2002) Můžeme říci, že v tomto období se dítě mění na dospívajícího nebo mladistvého, což s sebou nese mnoho změn, jak již bylo zmínováno. Důležitým znakem v tomto období je vzpoura se autoritám, rodičům, učitelům a dochází k rozvoji sociálních vztahů. (Helus 2009, s. 59)

Vývojová psychologie popisuje období pubescence ze všech možných oblastí osobnosti. Probíhá zde vývoj dovedností, zájmů a schopností a kognitivní vývoj.

V oblasti kognitivního vývoje dochází ke zvýšení stupně myšlení. Díky školní docházce dochází pubescent pokroky v rozumovém vývoji, který má jeho pohled na vlastní život i na svět. Dochází k uvážování o neskutečném, neexistujícím, ke srovnávání reality s ideály. Přemýšlí kriticky o smyslu hodnot, čímž pak dále dochází k nespokojenosti, kritičnosti, zklamání a pesimistickému myšlení. (Langmeier, Krejčíková, 2006, s. 155) Tyto všechny znaky jsou důležitě, protože u mnoha jedinců mohou vést k závislosti na virtuálním světě, tudíž na internetu a sociálních sítích.

3.1.1 Socializace a vývoj emocí

Socializace a vývoj emocí je jednou z nejdůležitějších oblastí vývojové psychologie, která má dále vliv na vznik závislosti na sociálních sítích, proto je potřeba si tuto oblast rozebrat podrobněji.

Emocionální vývoj mladistvého je velmi bouřlivý. Dospívající jedinec reaguje v mnoha případech podrážděně a dochází k ostrým změnám nálad. Mezi hlavní nálady, které se stíhají, patří nestálost, impulzivní chování, neklid a dochází k ostrým změnám postojů a reakcí na určité situace. (Langmeier, Krejčíková, 2006, s. 158) V tomto stádiu vývoje nejsou výjimečné ani přehnané návaly vzteku nebo veselosti, dochází ke vztahovosti a urážlivosti. Všechny tyto faktory mají vliv na soustředění a tvorbu došných názorů a priorit na své okolí. (Jedlička, 2015, s. 89)

Jedním z nejobtížnějších úkolů takto dospívajícího jedince je přijmout sám sebe ve všech ohledech. Až jde se jedná o schopnosti, povahové vlastnosti nebo fyzickou podobu. V tomto ohledu je důležitě sebevědomí, které získá jedinec v důležitějších stupních vývoje. V období pubescence je velmi náročné, aby byl jedinec se sebou spokojený. Souvisí to s tím, jak ho vnímají jeho vrstevníci, jak je oblíbený ve společnosti. Také dochází ke vzhledění k idolům a ikonám a idealizování si jejich osobností. Prostřednictvím virtuálního světa se potom dospívající jim snaží co nejvíce přiblížit. (Čížan, 2006, s. 102) Takové přiblížování si můžeme představit jako sdílení podobných informací na vlastním profilu, snaha o podobné fotografie nebo o podobné zájmy. Všechny tyto faktory mohou vést k závislosti.

V tomto období vývoje dochází k vytváření skupin kamarádů stejného pohlaví a vznikají v raném přátelství mezi kamarády a kamarádkami. Jedinec, kterému se takový vztah nepodaří navázat, se schyluje k virtuální realitě. Dále také jedinec, který takový

vztah naváfle, ale není schopen se dostate n projevit nebo komunikovat v reálném flivot , se také snaflí spí-e o komunikaci p es sociální síť . (Langmeier, Krej í ová, 2006, s. 160)

Podle psychosociální teorie E. Eriksona, je takové období charakteristické p edev-ím krizí identity, jak bylo nazna ováno vý-e. Krize identity se v této v kové kategorii projevuje nej ast ji v sociální a sexuální sfé e osobnosti. D leflitým faktorem, který se b hem nazna eného v kového rozp tí objevuje, je pohlavní zralost, cofl má za následek zájem jedince na tom, jak p sobí na okolí a to, jak jej okolí vnímá, srovnává s tím, co o sob sám ví. (Erikson, 1994)

3.1.2 Fyziologický vývoj a t lesná prom na

Tuto podkapitolu je d leflité do práce za adit, protofle t lesná prom na je p ímo spojená s pohlavní zralostí a s tím, jak jedinec sám sebe vnímá, cofl je velmi d leflitý faktor p i tvorb osobnosti a povahových vlastností, které jsou dále p ímo napojené na faktory, které dávají p í inu ke vzniku závislosti na sociálních sítích.

T lesná prom na se týká p em ny d tského t la na t lo dosp lé, se kterým ale jedinec nemusí být spokojený a m fle kv li nespokojenosti se svým fyzickým vzhledem sniflovat své sebehodnocení. Je nutné zmínit, fle zde bývají zna né výkyvy mezi jedinci s tím, fle hlavním rozdílem je rychlost, p i které dochází ke zm nám. Dívky v t-inou prochází zm - namí d íve, nefl chlapci, ale jsou zde samoz ejm í rozdíly individuální, které závisí na rychlosti t lesného zrání, cofl dále ur uje, jak bude jedinec ve spole nosti vnímán. (Langmeier, 2006)

Zm nou, která v souvislosti s t lesnou prom nou nastává, je také v t-í orientace na vlastní vzhled a snaha vypadat co nejlépe, tudífl zájem o oble ení, styl oblékání a celkovou úpravu zevn j-ku. T lesná atraktivita, p edev-ím pro dívky, má svoji sociální hodnotu. V dne-ní dob p edev-ím dívky se snaflí dbát o sv j vzhled a o to, jak p sobí na své vrs-tevnice a na ostatní chlapce. (íflková, 2000)

3.1.3 Kognitivní vývoj

Kognitivní vývoj je dal-í d leflitou oblastí, kde u jedince dochází k podstatným zm - nám. Zm na uvaflování a odli-ný, roz-í ený pohled na v c se odráflí ve zm n vnímání okolí a sama sebe. Najednou je flák schopen kombinovat r zné nasbírané informace, názory a my-lenkové pochody a dokáfle se soust edit a zam ít krom p ítomnosti i na budoucnost. (Piaget and Inhelderová, 2010)

V této podkapitole je nutné zmínit souvislosti týkající se kognitivního vývoje a případného vzniku závislosti. V tomto vývojovém stádiu dochází ke zvýšení hladiny dopaminu v prefrontální kůře v limbickém systému. Tato biologická a nervová skutečnost se projevuje tak, že se u dotyčného zvyšuje tendence k vyhledávání vzrušujících a riskantních zážitků. Pod riskantními zážitky si můžeme představit například chuť vyzkoušet úinnost zakázaných látek (drog) nebo vyzkoušet alkohol v příliš brzkém věku. Postupně, ale v závislosti na povaze a osobnosti jedince, může vzniknout závislost. Stejně tak můžeme mezi takto riskantní zážitky považovat schůzky na slepo nebo komunikaci a sdílení osobních informací na sociálních sítích. Takové jednání může vést k nepříjemné velmi nepříjemné zkušenosti. (Vágnerová, 2012)

V této nové kategorii je nutné zmínit také ústní projev, kde se začíná objevovat vulgarita a neslušné výrazy. Objevují se také nespisovné a vulgární vymyšlené výrazy typické pro aktuální dobu u mladé generace. Vulgarita v češtině nastupuje v mladším věku s touhou o pozornost a projevení se jako zajímavý a vtipný. Ve starším věku se z takové věci stává zvyk a vulgární výrazy jsou poufňované téměř bezmyšlenkovitě a automaticky. (Petříková, 1991)

Co se týká konverzace, tak zde se u jedince v tomto vývojovém stádiu projevuje určitá tvrdohlavost, neochota přijmout jiný, než svůj názor a dokonce se dohadovat nebo nad věcí polemizovat. V případě, že druhá strana není ochotná přijmout pubescentův názor a oponuje, může docházet k nepřítelství, vzteku a vztahováním. (Vágnerová, 2012)

3.1.4 Přítelství a vrstevníci

Následující odstavce se zabývají souvislostmi mezi vývojem osobnosti pubescenta a jeho, v této fázi vývoje nejdeřlivějším, zázemím. Vrstevníci se v tomto období stávají velmi důležitými a pomáhají i rodičům, se kterými v češtině dochází ke konfliktu kvůli snaze rodičů o výchovu a předání názoru co je a není správné a kvůli tvrdohlavosti a zatvrzelosti jedince neochotného rodičům poslouchat a brát jejich názory jako jiné, než zastaralé.

Jak již bylo řečeno, v tomto období vznikají přátelství a první lásky. Kamarádi se stávají autoritami a slouží jako zdroj sociálního učení, protože dochází ke snaze zapadnout do nějaké skupiny a za tímto účelem k napodobování. Ve starším věku pubescence je největší riziko, že se jedinec zhlédne ve špatné partě lidí a přejde se do společnosti, které ho může dovést do problémů například s drogami nebo alkoholem, nebo k zanedbávání domácích a školních povinností a k neposlušnosti. Je zde velmi silná touha po přátelství a jak

již bylo zřejmé, je to také pro mnoho jedinců období prvních lásek a poznávání vlastní sexuality. (Erikson, 1994)

V tomto vývojovém období dochází k rozvoji myšlení a vlastních názorů. Ve škole se projevuje spíše snaha své povinnosti zanedbávat a nebýt tak považován za šprtáka. V případě, že je učivo málo srozumitelné nebo je ho přílišná, aby byl žák schopen se v tom orientovat a porozumět tomu, dochází k projevování odporu a nespokojenosti. Takové chování je spojené s osobní nejistotou, o které bylo pojednááno výše a se sebehodnocením. Na druhém stupni základních škol jsou žáky oceňováni nejvíce učitelé, kteří se nepovyžují a nedávají razantně najevo svoji autoritu. Je oceňována přirozená inteligence a snaha jednat se žáky jako se sobě rovnými a dospělými. (Piaget and Inheldrova, 2000)

Zahrnutí tohoto tématu je nezbytné pro výzkum o závislostech na sociálních sítích, protože sociální sítě v dnešní době jsou často základem přátelství. Jedinci když spolu nekomunikují osobně, tak jsou stále v kontaktu a stále sdílí zážitky ze svých životů. Mezi vrstevníky je v této věkové kategorii v dnešní době výjimečné, že by někdo neměl založený profil na sociální síti. Jedinec se tak může stát terčem posměchu.

4 PREVENTIVNÍ PROGRAMY

Preventivními programy v tomto případě myslíme ty, které se zaměřují na prevenci vzniku a omezování látkových a nelátkových závislostí. Kalina (2003) ve své publikaci uvádí rozdělení preventivních programů na jednorázové preventivní akce pořádané ve formě přednášek, pořádaných besídek a na dlouhodobé interaktivní programy. Také zdrazuje, že při tvorbě preventivních programů je nutné znát rizikové faktory, které působí na jedince a brát je v rámci programu na v domě. Rizikové faktory jsou pravděpodobnosti, které podle odborných výzkumů přispívají k výskytu závislostního chování u jedince.

Stoniová (2012, s. 8) uvádí základní podmínky, při kterých lze preventivní program považovat za účinný, a to když:

- a) brání nebo oddaluje začátek vzniku závislosti,
- b) zvyšuje schopnost studentů být informovaná a odpovědná rozhodnutí,
- c) snižuje sociální a zdravotní rizika a škody uflívání mezi studenty v etně ohroženě jejich fungování ve škole,
- d) má dlouhotrvající účinky.

Ve školách a školských zařízení se prevence sociálně patologických jevů řídí, jak již bylo řečeno, pokyny ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů. Tyto pokyny se konkrétně zaměřují na:

- a) kriminalitu a delikvenci,
- b) drogovou závislost a alkoholismus
- c) virtuální drogy (televize, počítač, videohry),
- d) patologické hráčství,
- e) záškoláctví,
- f) šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování,
- g) xenofobii, rasismus, antisemitismus a intoleranci. (Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, [online], 2000)

4.1 Prevence nelátkových závislostí

Podle uvedeného metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy se ve školských a vzdělávacích zařízeních vnuje velká pozornost nejenom látkovému, ale i nelátkovému (virtuálnímu) závislostem, kde se jedná především o závislost na počítači, in-

ternetu, televizi nebo videohrách, kam spadá také závislost na sociálních sítích, kterému se v nuje výzkum této bakalá ské práce.

Jedním z nejd leflit j-ích bod , kterými se preventivní programy zam ené na ne-
látkové závislosti zabývají, je informovanost, která je k prevenci nezbytná. Zaru uje za-
sv cení jedinc do problematiky a snahu o vlastní sebereflexi a uvařlování nad vlastními
iny a rozhodováním. D leflitost informovanosti, stejn jako preventivní opat ení, je u ne-
látkových závislostí stejn podstatná jako u závislostí látkových.

Na prevenci nelátkových závislostí se zam il výzkum Stoni-ové a kol. v roce 2012, ve
kterém zkoumali nej ast j-í témata, na která jsou zam ené preventivní programy v celkem
osmi eských krajích. Výsledky tohoto výzkumu ukázaly, že nej ast j-ím tématem je -ika-
na a kyber-íkana, cofl úzce souvisí se sociálními sít mi, protože v t-ina p ípad kyber-íka-
ny se odehrává práv na sociálních sítích. (Stoni-ová, 2012, s. 14)

Zajímavým poznatkem také byl fakt, že nadpolovi ní v t-ina zkoumaných -kol si realizuje
preventivní programy sama. P í výzkumu u ostatních -kol se ukázalo, že k realizaci pro-
gram nej ast ji oslovují ob anská sdružení. (Stoni-ová, 2012, s. 15)

Bylo zji-t no, že kyber-íkana je nej ast j-ím tématem z toho d vodu, že je spjatá
s technologickým pokrokem, který by m l být stále brán v úvahu. P ístup k internetu
a k sociálním sítím má v dne-ní dob v t-ina mladistvých a v mnoha p ípadech je tento
p ístup v podstat neomezený. Tento fakt je jedním z initel , který zvy-uje pravd podob-
nost vzniku závislosti, proto je nutné v novat mu v rámci preventivních program stále
dostate nou pozornost.

II. PRAKTICKÁ ÁST

5 METODOLOGIE VÝZKUMU

5.1 Vymezení výzkumného problému

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na výzkumný problém, kterým je závislost na sociálních sítích u žáků druhého stupně základních škol na Pevovsku. Zamíříme se na míru času stráveného na sociálních sítích, dále na to, nakolik je cílová skupina seznámená s preventivními programy a s informacemi o rizicích, která skýtá internet a sociální síť. Při výzkumu nebudou samozřejmě opomenuty ani případné vyskytující se faktory, které by mohly znamenat vytvoření závislosti na sociálních sítích. Všechna data budou dále použita ke zpracování výsledků a k zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

5.2 Pojetí výzkumného –et ení

K realizaci výzkumu bude zvolena kvantitativní dotazníková metoda, která umožní uje zkoumání dané problematiky do hloubky a z různých úhlů pohledu. Dovoluje nám též pochopit souvislosti zkoumaného jevu. Metoda je vybrána s ohledem na cíl výzkumu a povahu zkoumaného problému.

5.3 Vymezení výzkumných otázek

Výzkumné otázky, které byly stanovené pro výzkumné –et ení, se zamíří na závislost na sociálních sítích, znalost rizik a seznámení cílové skupiny s preventivními programy zaměřujícími se na co nejvíce možné omezení vzniku závislosti na počítačích a sociálních sítích u mladistvých.

Závislost na sociálních sítích lze rozpoznat podle měřítek uvedených v teoretické části práce. Je to:

- a) čas strávený přihlášením k sociální síti (online),
- b) zanedbávání povinností (domácích nebo školních),
- c) zhoršení sociální oblasti života jedince (zhoršené vztahy),
- d) negativní pocity vyplývající z omezení možností a času přihlásit se k sociální síti.

Druhá část dotazníku a výzkumných otázek se bude vnovat právě znalosti rizik a preventivních programů a bude členěna následovně :

- a) Znalost možných vyskytujících se rizik a preventivních programů ,

- b) negativní zkušenost související s internetem a sociálními sítěmi a poškození uřivitele.

Podle výše uvedeného rozdělení byly stanoveny následující výzkumné otázky.

1. Ovlivňuje používání sociálních sítí školní a mimoškolní aktivity respondentů?
(Otázka . 6, otázka . 7, otázka . 8, otázka . 9, otázka . 10, otázka . 11.)
2. Existuje rozdíl v míře vykazování negativních pocitů spojených s možnou závislostí na sociálních sítích v závislosti na věku?
(Otázka . 12, otázka . 13, otázka . 14, otázka . 15.)
3. Ovlivňují u respondentů sociální sítě osobní i jiné vztahy s okolím?
(Otázka . 16, otázka . 17, otázka . 18, otázka . 19, otázka . 20, otázka . 21.)
4. Jsou respondenti dostatečně seznámeni s riziky vyplývajícími z používání sociálních sítí?
(Otázka . 22, otázka . 23, otázka . 24.)
5. Byli respondenti seznámeni s prevencí a preventivními programy, zabývajícími se závislostí na sociálních sítích, v rámci školy nebo v rámci jiné vzdělávací instituce?
(Otázka . 25)

5.4 Výzkumné cíle

Cílem výzkumu je zjistit, zda účasti základních škol na Pevovsku využívají sociální sítě, popř. jaké a především kolik času na nich tráví. Dále, zda cílovou skupinu sociální sítě ovlivňují v plnění studijních i jiných povinností. Práce pomocí kvantitativního výzkumu zjistí, jaké vlivy užívání sociálních sítí na kvalitu trávení volného času, a zda existují rozdíly v míře a vzniku negativních pocitů spojených se sociálními sítěmi a možným vznikem závislosti na věku a pohlaví. Dalším cílem je zjistit, zda si uvědomují nebezpečí a rizika spojená s jejich používáním. V neposlední řadě si klade práce za cíl poukázat na povinnost o preventivních programech ve školách na Pevovsku.

5.5 Cílová skupina a způsob její výběru

Cílovou skupinou jsou účasti druhého stupně základních škol. Z pohledu vývojové psychologie se jedná o děti a mládež ve věku od 11 do 15 let. Tato věková kategorie

byla vybrána z důvodu velké rizikovosti ve vzniku závislosti na sociálních sítích. Z důvodu dospívání se u dětí a mladistvých má ní charakterové a povahové vlastnosti a často je problémem je odlišit od změn způsobených vznikem závislosti, a právě na to je zaměřený výzkum této bakalářské práce.

5.6 Technika sběru dat

Pro výzkum byla zvolena kvantitativní metoda, která byla prováděna pomocí dotazníkového šetření.

5.7 Metody analýzy dat

Data, která se získají vyplněním dotazníku, budou analyzována a znázorněna pomocí tabulek.

5.8 Rozbor a vyhodnocení dotazníkových otázek

V této kapitole dojde k analýze všech otázek z dotazníkového šetření. Každá otázka bude vyhodnocena pomocí tabulky, ve které bude uvedený počet respondentů v odpovídající oblasti a dále procenta vypočítaná z celkového počtu respondentů.

Tabulka . 1: Počet respondentů rozdělených dle pohlaví a věku

	11 let		12 let		13 let		14 let		15 let		Celkem 103/100 %	
Dívky	7	6,8 %	9	8,7 %	5	4,9 %	23	22,3 %	19	18,5 %	63	61,1 %
Chlapci	6	5,8 %	6	5,8 %	10	9,7 %	3	2,9 %	13	12,6%	40	38,9 %

V tabulce . 1 uvádím přesný počet respondentů, kteří odpověděli na všechny otázky v dotazníku. V tabulce dochází k rozdělení na chlapce a dívky a dále k rozdělení podle věkových kategorií. Celkem bylo odevzdáno 111 vyplněných dotazníků ze 120. Ze 111 bylo identifikováno 103 konečných úplných dotazníků, kde každý respondent vyplnil všechny otázky (u ostatních se bohužel stalo opomenutí poslední strany dotazníku).

Otázka . 3: Má-li zložený profil na některé ze sociálních sítí?

Tato otázka byla záměrně položená na začátku, protože se v rámci dalších otázek od této odvíjí. Tato a následující otázka měla respondenty ihned uvést do představy, o čem se budou

následující otázky a celé dotazníkové –et ení týkat. Jífl z této odpov di by m lo být poznat v jakém v ku je pouflívání sociálních sítí nejfrekventovan j-í a k jakým rozdíl m dochází v jednotlivých v kových kategoriích mezi chlapci a dívkami.

Tabulka . 2a: Po et respondent pouflívající sociální sít v závislosti na v ku a na pohlaví

	11 let		12 let		13 let		14 let		15 let		Celkem	
	5,83 %		10,68 %		13,59 %		24,27 %		29,13 %		83,5 %	
Dívky	3	2,91 %	7	6,8 %	5	4,85 %	22	21,36 %	17	16,5 %	54	52,43 %
Chlapci	3	2,91 %	4	3,88 %	9	8,74 %	3	2,91 %	13	12,62 %	32	31,07 %

Tabulka 2b: Po et respondent , kte í nemají zalofený profil na fládné ze sociálních sítí v závislosti na v ku a na pohlaví.

	11 let		12 let		13 let		14 let		15 let		Celkem	
	6,8 %		4,8 %		1,9 %		0,97 %		1,94 %		16,5 %	
Dívky	4	3,9 %	2	1,9 %	0		1	0,97 %	2	1,9 %	9	8,7 %
Chlapci	3	2,9 %	3	2,9 %	2	1,9 %	0		0		8	7,77 %

Tabulka 2a znázor uje, fl pouflívání sociálních sítí je roz-í ené mezi chlapci i dívkami. U obou pohlaví s nar stajícím v kem roste i po et t ch, kte í mají zalofený na n které ze sociálních sítí profil. Dívky pouflívají sociální sítí nejvíce ve v ku 14 a 15 let, což je u chlapc obdobné. Celkem se jedná o 86 respondent , kte í sociální sítí opravdu pouflívají.

Tabulka 2b znázor uje respondenty, kte í se nev nují pouflívání sociálních sítí. Nejv t-í po et t ch, kdo odpov d l na danou otázku záporn , se pohybuje ve v ku okolo 11 a 12 let u obou pohlaví. S v kem klesá po et dotazovaných, kte í k sociálním sítím nijak netíhnou.

Otázka . 4: Na jakých sociálních sítích má– založený osobní profil? (Je možné označit více odpovědí.)

Tabulka 3: Sociální sít , které fláci vyufflívají

	Facebook	Twitter	Lbimseti.cz	Spoluzaci.cz	MySpace	Lide.cz	Instagram	Snapchat
Po et flák	79	34	9	31	11	11	14	11
Dívky	52	21	7	21	7	9	13	11
Chlapci	27	13	2	10	4	2	1	0

Z tabulky vyplývá, fl nejroz–í en j–í sociální sítí mezi fláky druhého stupn základních –kol na P erovsku je bezpochyby Facebook. V t–ina respondent u této otázky vyuffila možnost ozna ení více odpovědí a opravdu pouze malý po et dotazovaných ozna il jen jednu sociální sí . V odpovědi, která nabízela vypsání jiných sociálních sítí, které nebyly uvedené v možnostech, ozna ili n kte í dotazovaní sí Instagram a Snapchat. Tyto dv sít jsou ale u cílové skupiny roz–í ené hlavn mezi dívkami.

Otázka . 5: Kolik hodin denn tráví–na sociálních sítích?

Tabulka 4: Doba trávení asu na sociálních sítích podle pohlaví

as na SS/týden	Dívky		Chlapci	
0 - 2 hodiny	20	19,4 %	12	11,7 %
3 - 5 hodin	18	17,5 %	14	13,6 %
6 a více hodin	16	15,5 %	6	5,8 %
fiádny	9	8,7 %	8	7,8 %
Celkem	63	61,1 %	40	38,9 %

Uvedená tabulka nám znázor uje, fl nejvíce flák z obou pohlaví (31,1 %) tráví na sociální sítí maximáln 2 hodiny denn . Zaznamenáváme ale také velký po et t ch, kdo mohou strávit na sociálních sítích afl 6 hodin za den a více, což je u chlapc a dívek dohromady 21,3 %.

Otázka . 6: Z stává–online déle, nejlisi zamý–lel/a?

Tabulka 5: Míra p ekro ení asu stráveného online

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Nikdy	8 (7,8)	7 (6,8)
Výjime n	15 (14,6)	11 (10,7)
Ob as	18 (17,5)	13 (12,6)
asto	22 (21,4)	9 (8,7)

Těstá otázka se jifl nep ímo v nuje prvk m v chování, které ve spojení s dal–ími prvky mohou pat it do závislostního chování. V této otázce 30,1 % flák odpov d lo, fle ob as z – stávají déle online, nefl m li p vodn v plánu. Konkrétn dívky ale odpovídaly, fle z stávají ásto online déle, nefl zamý–lely. 25,3 % flák odpov d lo, fle se jim tento jev stává pouze výjime n . Tyto výsledky na P erovsku nejsou z hlediska závislostního chování p íli–znepokojivé.

Otázka . 7: V nuje–sv j volný as i jiným koní k m, nefl po íta i a sociálním sítím?

Tabulka 6: Znázorn ní odpov dí, zda mají respondenti i jiné volno asové aktivity

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	36 (35,0)	19 (18,4)
Spí–e ano	10 (9,7)	13 (12,6)
Nevím	7 (6,8)	4 (3,9)
Spí–e ne	9 (8,7)	4 (3,9)
Ne	1 (1,0)	0

Tato otázka nám z hlediska prvk závislostního chování vyvrací p edstavu, fle v dne–ní dob tráví mladiství více asu na internetu a sociálních sítích, nefl v nování se jiným zá–jm m. Afl 53,4 % respondent odpov d lo, fle mají i jiné koní ky a zábavu a sou asn i po rozd lení respondent na pohlaví byla tato odpov nej ast j–í. Pouze 1 % respondent odpov d lo, fle jinou zábavu a koní ky krom sociálních sítí nemají.

Otázka . 8: Stává se ti, že zanedbáváš své –kolní a jiné povinnosti kvůli sociálním sítím?

Tabulka 7: Míra zanedbávání povinností v souvislosti se sociálními sítmi

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	7 (6,8)	1 (1,0)
Spíše ano	10 (9,7)	8 (7,8)
Nevím	19 (18,4)	12 (11,7)
Spíše ne	13 (12,6)	6 (5,8)
Ne	14 (13,6)	13 (12,6)

Osmá otázka se vztahuje také k závislostnímu chování, které s sebou může nést zanedbávání ostatních povinností proto, aby zůstávalo co nejvíce času právě na připojení se k sociální síti. V této otázce odpovědlo nejvíce respondentů neutrálně –nevím, a to 30,1 %. Druhá nejčastější odpověď byla u obou pohlaví záporná, konkrétně tak odpovědlo 26,2 %. Pouze 7,8 % odpovědlo, že opravdu své povinnosti kvůli sociálním sítím zanedbávají.

Otázka . 9: Býváš často nepozorný/á ve využití vlivem přihlášení se k sociální síti?

Tabulka 8: Míra nepozornosti ve využití vlivem přihlášení k sociální síti

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	5 (4,9)	1 (1,0)
Spíše ano	5 (4,9)	7 (6,8)
Nevím	16 (15,5)	11 (10,7)
Spíše ne	11 (10,7)	2 (1,9)
Ne	26 (25,2)	19 (18,4)

Tato otázka nepřímo navazuje na otázku předcházející, ale zaměřuje se pouze na vědomí, pozornost a soustředění. Velké procento respondentů (43,6 %) odpovědělo, že u sebe nepozornost ve chvíli sociálních sítí neznamenávají. Opět zde ale bylo velké procento těch, kdo odpověděli neutrální odpovědí šnevímů, a to konkrétně 26,2 %. Pouze 5,9 % respondentů odpovědělo, že kvůli SS u nich k nepozornosti ve chvíli skutečně dochází.

Otázka . 10: Jak často tě tvé okolí napomíná, že tráví-online příliš mnoho času?

Tabulka 9: Znárodnímíry napomínání respondentů za přílišné trávení času na sociálních sítích

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Nikdy	9 (8,7)	9 (8,7)
Výjimečně	20 (19,4)	10 (9,7)
Občas	19 (18,4)	14 (13,6)
často	15 (14,6)	7 (6,8)

Otázka . 10 se opět týká závislostního chování a toho, zda okolí respondentů vnímá a pozoruje to, že je jedinec na sociálních sítích příliš často. V tomto případě 21,4 % odpovědělo, že k napomínání ze strany okolí dochází často. U dívek byla nejčastěji odpověď švýjimečně, a to 19,4 %. U chlapců se nejčastěji odpověď stala odpověď šobasů. Stejný počet dívek i chlapců (8,7 %) odpověděli, že u nich ze strany okolí k napomínání nedochází vůbec.

Otázka . 11: Jak dlouho bys byl/a schopna nepropojit se k sociální síti, aniž by to v tobě vyvolávalo negativní pocity nebo zhoršenou náladu?

Tabulka 10: Doba nepropojení se k sociální síti bez vyvolávání negativních pocitů

	Dívky (%)	Chlapci (%)
2 hodiny	6 (5,8)	4 (3,9)
3 až 5 hodin	5 (4,9)	6 (5,8)
6 až 8 hodin	9 (8,7)	4 (3,9)

8 ó 12 hodin	13 (12,6)	6 (5,8)
1 den a více	30 (29,1)	20 (19,4)

Tabulka 10a:

Dívky (%)	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
2 hodiny	1 (1,0)	0	0	3 (2,9)	2 (1,9)
3 ó 5 hodin	0	1 (1,0)	1 (1,0)	2 (1,9)	1 (1,0)
6 ó 8 hodin	1 (1,0)	0	1 (1,0)	4 (3,9)	3 (2,9)
8 ó 12 hodin	1 (1,0)	3 (2,9)	1 (1,0)	4 (3,9)	4 (3,9)
1 den a více	4 (3,9)	5 (4,9)	2 (1,9)	10 (9,7)	9 (8,7)

Tabulka 10b

Chlapci (%)	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
2 hodiny	0	0	1 (1,0)	1 (1,0)	2 (1,9)
3 ó 5 hodin	1 (1,0)	1 (1,0)	1 (1,0)	1 (1,0)	2 (1,9)
6 ó 8 hodin	0	0	2 (1,9)	0	3 (2,9)
8 ó 12 hodin	2 (1,9)	0	1 (1,0)	0	4 (3,9)
1 den a více	3 (2,9)	5 (4,9)	5 (4,9)	1 (1,0)	4 (3,9)

Jedenáctá otázka se jíl p ímo zam uje na závislostní chování a jeho prvky, které byly p edstaveny v teoretické ásti. P í této otázce byla nutnost rozd lit respondenty nejen podle pohlaví, ale i podle v ku, protože je na to zam ená jedna z výzkumných otázek. Odpov di respondent na tuto otázku op t nemají varovnou povahu. Nejvíce respondent z obou pohlaví odpov d lo, že jsou schopni nep ipojit se k sociální síti bez jakýchkoliv známek závislosti aíl 1 den a více, konkrétn se dohromady jedná o 48,5 %. 9,7 % odpov d lo, že jíl po dvou hodinách bez p ipojení na sob poci ují nespokojenost a zhor-enou náladu. Takové asové rozmezí jíl lze zcela jist pokládat za alarmující.

U dívek i u chlapců můžeme pozorovat stoupající tendenci v závislosti na věku ve varovných prvcích. U chlapců se nejvíce negativních znak objevuje v patnáctém roce věku, zatímco u dívek ve třináctém. Tyto výsledky budou dále rozebrány v odpovědích na výzkumné otázky.

Otázka 12: Mívá–p i jiných každodenních činnostech silné nutkání připojit se alespoň na chvíli k sociální síti?

Tabulka 11: Míra nutkání připojit se k sociální síti u jiných činnostech

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	28 (27,2)	16 (15,5)
Ne	20 (19,4)	17 (16,5)
Nevím	15 (14,6)	7 (6,8)

Tabulka 11a

Dívky (%)	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
Ano	1 (1,0)	3 (2,9)	1 (1,0)	12 (11,7)	11 (10,7)
Ne	5 (4,9)	4 (3,9)	1 (1,0)	6 (5,8)	4 (3,9)
Nevím	1 (1,0)	2 (1,9)	3 (2,9)	5 (4,9)	4 (3,9)

Tabulka 11b

Chlapci (%)	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
Ano	2 (1,9)	1 (1,0)	3 (2,9)	4 (3,9)	8 (7,8)
Ne	4 (3,9)	4 (3,9)	4 (3,9)	1 (1,0)	4 (3,9)
Nevím	0	1 (1,0)	3 (2,9)	0	1 (1,0)

Dvanáctá otázka a otázky po ní následující se zaměřují na konkrétní znaky a prvky závislostního chování. Na tuto otázku odpovědělo až 42,7 % respondentů, kteří pocíují nutkání připojovat se k sociální síti i u jiných aktivitách. Tato odpověď byla zároveň nejastější

u obou pohlaví. Záporná odpověď se týkala 34,9 % z celkového počtu respondentů. 21,4 % odpovědí bylo neutrální odpovědí šnevím.

U této otázky, stejně jako u otázky předchozí, bylo nutné rozdělit respondenty nejen podle pohlaví, ale i podle věku, protože druhá výzkumná otázka se ptá na stoupající tendenci výskytu negativních projevů spojených s možným vznikem závislosti na sociálních sítích. Z tabulky opět zjistíme, stejně jako u předchozí otázky, že narůstá tendence připojit se k sociálním sítím i jiné aktivity stoupá v závislosti na věku. Opět zde máme u dívek nejvyšší tendence ve třinácti letech, zatímco u chlapců v patnácti letech.

Otázka . 13: V případě, že se nemůžete připojit k sociální síti delší dobu (např.: více nebo méně, než 1 den) pociťujete na sobě některé z následujících negativních znaků? (Je možné označit více odpovědí)

Tabulka 12: Výčet negativních znaků vyskytujících se u respondentů při nepřipojení se k sociální síti po delší dobu

	Dívky	Chlapci
Agrese	7	1
Vztek	9	3
Nespokojenost	25	16
Zhoršená nálada	20	17
Jiné - fládné	23	12

Tabulka 12a: Výčet negativních znaků vyskytujících se u dívek rozdělených podle věku při nepřipojení se k sociální síti po delší dobu

Dívky	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
Agrese	1	0	0	1	5
Vztek	1	0	1	3	4
Nespokojenost	2	3	3	12	7
Zhoršená nálada	1	2	2	12	4
Jiné - fládné	5	5	1	3	7

Tabulka 12b: Výčet negativních znaků vyskytujících se u chlapců rozdelených podle věku při nepřipojení se k sociální síti po delší dobu

Chlapci	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
Agrese	0	0	0	1	1
Vztek	0	0	2	1	1
Nespokojenost	1	4	3	1	8
Zhoršená nálada	2	0	5	2	8
Jiné - fládné	4	2	3	1	2

Tato otázka s více možnými odpověďmi měla podat pohled o konkrétních pocitech, které na sobě respondenti pozorují, když se nemohou delší dobu přihlásit k sociální síti. Nejastější odpovědí u obou pohlaví byla nespokojenost a dále zhoršená nálada. Mnoho respondentů ale uvedlo, že fládné negativní pocity v takové situaci nepociťují. Výkyvy chování jako agrese a vztek na sobě pociťuje pouze menšina dotazovaných.

Při rozdelení respondentů na věkové kategorie zjistíme stejně jako u předchozích dvou otázek, že nejvíce prvků, které mohou být spojené se závislostním chováním, se týkají dívků ve třinácti letech a chlapců v patnácti letech.

Otázka . 14: Obešel/obešla by ses v dnešní době bez sociálních sítí?

Tabulka 13: Počet respondentů, kteří by se obešli/neobešli bez sociální sítě

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	9 (8,7)	9 (8,7)
Ne	34 (33,0)	24 (23,3)
Nevím	20 (19,4)	7 (6,8)

Tabulka 13a:

Dívky (%)	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
Ano	2 (1,9)	2 (1,9)	0	3 (2,9)	2 (1,9)
Ne	3 (2,9)	2 (1,9)	3 (2,9)	15 (14,6)	10 (9,7)
Nevím	2 (1,9)	5 (4,9)	2 (1,9)	5 (4,9)	7 (6,8)

Tabulka 13b:

Chlapci (%)	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
Ano	3 (2,9)	2 (1,9)	1 (1,0)	0	3 (2,9)
Ne	2 (1,9)	3 (2,9)	7 (6,8)	5 (4,9)	9 (8,7)
Nevím	1 (1,0)	1 (1,0)	2 (1,9)	0	1 (1,0)

Tabulka nám znázorňuje, jak velký podíl a procento respondentů považuje sociální síť jako prvek, bez kterého by se v dnešní době neobešli. Pouze 17,4 % respondentů odpovědělo, že by se dnes bez sociální sítě obešlo. Zatímco nadpoloviční většina (56,3 %) ji stále považuje sociální síť za neoddlitelnou část každodenního života. 26,2 % odpovědělo neutrálně odpovídá šnevím.

Tabulky 13a a 13b nám znázorňují, že se stoupajícím věkem respondentů se zvyšuje podíl těch, kteří by se již v dnešní době bez sociálních sítí neobešli. Tato tendence je nejvíce patrná u dívek od 14ti do 15ti let a u chlapců od patnáctého roku věku.

Otázka . 15: Zlepují sociální síť dle tvého názoru vztahy mezi lidmi?

Tabulka 14: Podíl respondentů, kteří si myslí, že sociální síť zlepšuje mezilidské vztahy

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	34 (33,0)	20 (19,4)
Ne	29 (28,2)	20 (19,4)

Tato otázka je zaměřená na názor respondentů na to, zda považují existenci sociálních sítí v mezilidských vztazích za klad i zápor. Odpovědi byli u obou pohlaví celkem vyrovnané. Celkem 52,4 % respondentů odpovědělo, že sociální sítě skutečně zlepšují mezilidské vztahy. Nejastěji zde uváděli přístup k širší komunitě lidí, možnost komunikace s přáteli ze zahraničí, možnost se více seznamovat, mít více přátel, být stále ve spojení a lepší komunikace a domluva.

Zároveň ale 47,6 % odpovědělo, že sociální sítě mezilidským vztahům spíše škodí. Jako důvody uváděli, že je méně času na osobní setkání, a že je lepší poznávat lidi a přátele osobně. Mezi další důvody zde podle respondentů spadá neschopnost komunikovat a řešit problémy osobně, dále přílišná míra času stráveného u počítače, a časté ohrofování a níže ní vztah spojené s vyvoláváním flárlivosti, která by podle nich bez sociálních sítí nevystávala.

Otázka . 16: Za jakým účelem navštívíte sociální sítě ? (Je možné označit více odpovědí.)

Tabulka 15: Znárodnost aktivit na sociálních sítích, které jsou mezi respondenty nejastěji

	Dívky	Chlapci
Komunikace s přáteli	50	26
Prohlížení si profil přátel a ostatních	26	7
Vyhledávání nových přátel, seznamování se	18	9
Sdílení a vyhledávání informací	23	7
Zábava	41	22

Otázka . 16 se snaží vyzkoumat hlavní důvody, proč mládež navštíví sociální sítě . Mezi dívkami byly nejastěji odpověďmi komunikace s přáteli, zábava a prohlížení si profilů a informací přátel a ostatních členů sociálních sítí . Mezi chlapci byla také nejastěji odpověď komunikace s přáteli a zábava a na třetím místě vyhledávání nových přátel a seznamování se s nimi.

Otázka . 17: Má– pocit, že používáním sociálních sítí se zhor–ují tvé osobní vztahy s blízkým okolím?

Tabulka 16: Znáznorn ní pozitivního / negativního postoje respondent k vlivu sociálních sítí na osobní vztahy

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	23 (22,3)	16 (15,5)
Ne	30 (29,1)	18 (17,5)
Nevím	10 (9,7)	6 (5,8)

Tato otázka je podobná otázce . 15 s tím rozdílem, že zde se jíř nejedná osobní názor respondent na vliv sociálních sítí na mezilidské vztahy obecn , ale jedná se p ímo o dotazované jedince a osobní zku–enost. P evářná v t–ina u obou pohlaví odpov d la, že sociální sítí nijak nezhor–ují jejich vztahy s blízkým okolím. Ař 37,8 % ale odpov d lo, že u nich skute n dochází ke zhor–ování vztah vlivem sociálních sítí. Op t zde bylo velké množství (15,5 %) respondent , kte í odpov d li neutráln .

Otázka . 18: Tráví– více asu komunikací na sociálních sítích, než osobním kontaktem s tvými vrstevníky?

Tabulka 17: Znáznorn ní odpov dí respondent na otázku, zda tráví více asu komunikací na sociální sítí, než osobním kontaktem

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	6 (5,8)	7 (6,8)
Ne	33 (32,0)	22 (21,4)
Nevím	24 (23,3)	11 (10,7)

Tabulka . 17 nám znázor uje, kolik jedinc dává p ednost komunikaci na sociálních sítích, a kolik naopak up ednost uje osobní kontakt. Na tuto otázku odpov d lo celkem 12,6 %, že skute n tráví více asu na sociální sítí, než osobním kontaktem s kamarády a vrstevníky. P evářná v t–ina ale u obou pohlaví odpov d la, že up ednost ují osobní kontakt. 34 % respondent ale na tuto otázku odpov d lo neutráln odpov dí šnevímõ.

Otázka . 19: Zná– mezi svými kamarády nebo vrstevníky n koho, kdo nepoužívá sociální síť a nemá na žádné z nich založený profil?

Tabulka 18: Počet respondentů, kteří se stýkají nebo znají n koho, kdo nepoužívá sociální síť

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	30 (29,1)	12 (11,7)
Ne	33 (32,0)	28 (27,2)

Výsledky znázorněné v tabulce 18 nám vypovídají o tom, kolik respondentů má ve svém okolí mezi vrstevníky n koho, kdo sociální síť vůbec nepoužívá. Především v t–ina, a to 59,2 % respondentů odpovědělo, že nikoho takového mezi svými kamarády a vrstevníky nemá. Tato odpověď byla nejast j–í u dívek i chlapců. Zbýlých 40,8 % se ve svém okolí s jedincem, který netáhne k sociálním sítím, skutečně setkává.

Otázka . 20: Myslí–si, že jedinec bez profilu na sociální síti je považovaný svým okolím za šoutsidera?

Tabulka 19: Znázornění názoru respondentů na to, jak jsou vnímání jedinci, kteří sociální síť nepoužívají

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	26 (25,2)	18 (17,5)
Ne	20 (19,4)	11 (10,7)
Nevím	17 (16,5)	11 (10,7)

Tato otázka se zaměřuje na to, jak respondenti vnímají své okolí a jak to okolí reaguje na jedince, který nemá potřebu trávit čas na sociálních sítích nebo si zde zakládat profil. Především v t–ina, a to 42,7 % odpovědělo, že jedinec bez profilu na sociální síti může svým okolím být považován za šoutsidera. Tato odpověď byla u obou pohlaví nejast j–í. Z takového postupu bychom mohli vyvodit, že je na mladistvé z jejich okolí vyvíjen tlak, aby zapadli mezi své kamarády a vrstevníky. Zároveň ale 30,1 % respondentů odpovědělo, že

podle jejich názoru jedinec bez profilu na sociální síti svým okolím za šoutsidera považovaný není.

Otázka . 21: Jaké zápory a rizika podle tvého názoru p iná-í pouffvání sociálních sítí? (Je možné ozna it více odpov dí.)

Tabulka 20: Vý et nej ast j-ích odpov dí na to, jaké mají sociální síť zápory a rizika

	Dívky	Chlapci
P íli-né trávení asu na internetu	45	23
Zanedbávání povinností	37	18
Naru-ování soukromí	30	19
Možné zneužití soukromých informací	36	20
Naru-ování osobních vztah s p átelem a okolím	18	8
Málo asu na ostatní koní ky a zábavu	28	17

Tato tabulka znázorňuje jaké zápory a rizika sledávají respondenti nejv t-í p i pouffvání sociálních sítí. Nutno íci, že každý respondent tuto otázku vyplnil a nena-el se mezi nimi nikdo, kdo by na sociálních sítích fládná rizika nena-el. Mezi dívkami byla nej ast j-í odpov šp íli-né trávení asu na internetu a dále šzanedbávání povinností. Mezi chlapci byla nej ast j-í odpov stejn jako u dívat p íli-né trávení asu na internetu a potom možné zneužití soukromých informací. Mnoho respondent také za negativum považují málo asu na ostatní koní ky a zábavu. Jinak byly odpov dí mezi obma pohlavími tém vyrovnané.

Otázka . 22: Byl/a jsi v rámci -koly seznámen/a s riziky vyskytujícími se p i pouffvání internetu a sociálních sítí?

Tabulka 21: Znázorn ní míry znalosti rizik spojených s internetem a sociálními sítmi

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	41 (39,8)	25 (24,3)

Ne	11 (10,7)	11 (10,7)
Pou il m n kdo jiný	11 (10,7)	4 (3,9)

Otázka . 22 zkoumá, zda jsou mladiství pou ováni ve vzd lávacích za ízeních o mořných rizikách, která mohou sociální síť a internet p ínést. Nadpolovi ní v t-ina, a to 64,1 % odpov d la, že opravdu v rámci -koly byla seznámena s mořnými vyskytujícími se riziky. 14,6 % respondent uvedlo, že byli pou eni, ale ne v rámci -koly. V takovém p ípad uvád d li star-í sourozence a rodi e. Celých 21,4 % ale uvedlo, že je s riziky spojenými se sociálními síť mi nikdo dosud neseznamoval.

Otázka . 23: Má-osobn n jakou negativní zku-enost spojenou s uříváním sociálních sítí?

Tabulka 22: Znázorn ní po tu negativních osobních zku-eností respondent se sociálními síť mi

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	5 (4,9)	3 (2,9)
Ne	57 (55,3)	37 (35,9)

Tabulka k otázce . 23 nám znázor uje, kolik respondent se setkalo nebo nesetkalo s negativní zku-eností spojenou se sociálními síť mi. Nadpolovi ní v t-ina, a to ař 91,2 % uvedlo, že nemají řádnou negativní zku-enost. Zbýlých 7,8 % uvedlo, že se s negativní zku-eností setkali a v odpov dích uvád li p edev-ím -ikanu, kyber-ikanu, vydávání se za známého lov ka a zji- ování osobních informací a u jedné respondentky podle odpov di do-lo k sexuálnímu zneuffití.

Otázka . 24: Byl/a jsi n kdy pou en/a v rámci –koly a seznámen/a s preventivními programy zam ůjícími se na závislost na po íta í a na sociálních sítích?

Tabulka 23: Znázorn ění míry znalosti preventivních program ůjících se na závislost na po íta í a sociálních sítích

	Dívky (%)	Chlapci (%)
Ano	32 (31,1)	22 (21,4)
Ne	21 (20,4)	14 (13,6)
Pou en/a, ale ne ve –kole	10 (9,7)	4 (3,9)

Poslední otázka z dotazníkového –et ení se týkala znalosti a seznámení se s preventivními programy zam ůjících se na ochranu proti vzniku závislosti na po íta í a sociálních sítích. Nejvy–í po et odpov dí u obou pohlaví byl kladný. Dohromady 52,5 % respondent ů odpov d lo, ůe byli v rámci –koly pou eni a seznámeni s preventivními programy. 34 % odpov d lo, ůe seznámeni nebyli ani v rámci –koly, ani nikde jinde. A 13,6 % uvád lo, ůe byli pou eni, ale ne ve –kole. V odpov dích, kde byli pou eni, nej ast ji uvád li p edná–ku policie R, knihovnu a p erovský klub Dlafka.

5.9 Vyhodnocení výzkumných otázek

5.9.1 První výzkumná otázka

První výzkumná otázka se týkala toho, jak moc ovliv ůjí sociální sít ělivoty respondent ů, a to p edev–ím v oblasti mimo–kolních asových aktivit. K této výzkumné otázce se vztahuje n kolik otázek poufitych v dotazníkovém –et ení. Z první dotazníkové otázky v ůjící se tomuto tématu (otázka . 6) vyplývá, ůe v t–ina respondent ů, konkrétn 30,1 % z stává déle online, neůl m la v plánu, pouze ob as, coůl není p íli– znepokojivé. U dívek, ale na rozdíl od chlapc ů, narostl po et t ch, kte í z stávají online déle, neůl zamý–leli, asto, díky emuůl lze p edpokládat, ůe sociální sít zasahují do jiných aktivit jedinc ů. Druhá otázka, která se vztahuje k první výzkumné otázce, se zabývala p edpokladem, ůe mladiství v dne–ní dob ě tráví nejvíce svého volného asu p ipojením se k sociální síti a náv–t vou internetu. Tento p edpoklad nám sedmá otázka dotazníkového –et ení zcela vyvrací. Nadpoloví ní v t–ina, a to 53,4 %, respondent ů odpov d la, ůe se v ůjí i jiným koní k m a zábav ě a tráví sv j as i mimo sociální sít . Po rozd lení respondent ů podle

pohlaví se op t tato odpov stala nej ast j-í. Do této kategorie spadá také fakt, zda poufívání sociálních sítí vede u respondent k zanedbávání svých povinností (–kolních i domácích), k emufl se vztahuje osmá otázka dotazníkového –et ení. Odpov di respondent op t vyvracejí fakt, fle by u v t–iny skute n k zanedbávání povinností vlivem sociálních sítí docházelo. Pouze 7,8 % respondent potvrdilo skute nost, fle se v nují sociálním sítím více, nefl svým povinnostem. 26,2 % u sebe nezaznamenávají, fle by jim sociální sít zasahovaly do pln ní svých povinností a p eváfná v t–ina, cofl zde íní 30,1 %, odpov d la neutráln , tudífl odpov dí šnevím. Z této dotazníkové otázky nám op t vyplývá, fle sociální sít u v t–iny dotazovaných nezasahují do ostatních aktivit.

V souvislosti se zasahováním sociálních sítí do –kolních a mimo–kolních aktivit u respondent bylo nutné zjistit, jestli aktivita na SS vede k poru–e pozornosti a soust ed ní ve –kole. Afl 43,6 % respondent uvedlo, fle poruchu soust ed ní a nepozornost p i vyu ování kv li sociálním sítím nezaznamenávají. Op t zde docházíme k faktu, fle sociální sít u mladistvých na P erovsku jsou poufívány rozumn , a fle jejich poufívání nesm uje k závislostnímu chování. V tomto p ípad pouze 5,9 % respondent p iznalo, fle u nich k nepozornosti skute n dochází a op t zde byl velký po et (26,2 %) t ch, kdo vyuffili odpov šnevím.

Díky výsledk m z dotazníkového –et ení m flme na první výzkumnou otázku tedy odpov d t, fle sociální sít ovliv ují –kolní a mimo–kolní aktivitu pouze u malého procenta respondent . U v t–iny dotazovaných mladistvých se tyto znaky chování, ve kterém bychom mohli shledávat za ínající vznik závislosti, neprojevují. Je nutné podotknout, fle výsledek m fle být mírn nep esný díky velkému procentu t ch, kte í nedokázali odpov d t na p edložené otázky p esn a vyuffili neutrální odpov di.

5.9.2 Druhá výzkumná otázka

Druhá výzkumná otázka jako jediná z p ti se zam uje na výsledky dané nejenom p i rozd lení podle pohlaví, ale také podle v kových kategorií. Tématem této otázky byla míra vyskytujících se negativních pocit spojených s mořnou závislostí na sociálních sítích. Pro tuto výzkumnou otázku byly vymezeny konkrétn celkem ty i otázky v dotazníkovém –et ení.

Otázka . 11 zji– uje, jak dlouho jsou respondenti schopni nep ipojit se k sociální síti, anífl by to vyvolávalo negativní pocity. Je nutné íci, fle jak mezi dívkami, tak mezi chlapci je zde velké procento t ch, kdo zvolil odpov 1 den a více, cofl lze považovat za uspokojivý

výsledek, který neznačí závislostní chování. U dívek v tomto případě zaznamenáváme nejvyšší odpovědi 8 až 12 hodin. Tyto, kteří zvolili možnost 2 hodiny, je v tomto případě nejvíce ve věkové kategorii 14 let. U chlapců se nejvyšší odpovědi také stala odpovědi 8-12 hodin a v tomto případě zaznamenáváme nejvyšší nárůst odpovědí pohybujících se mezi 2 až 5 hodinami ve věkové kategorii 15 let.

Dvanáctá otázka je zaměřená na míru nutkání připojit se k sociální síti při jiných každodenních aktivitách jedinců. V tomto případě až 42,7 % respondentů odpovědělo, že nutkání připojit se i při jiných aktivitách skutečně pociťují. Tato odpověď byla nejvyšší u obou pohlaví. Záporná odpověď se týkala 34,9 % respondentů a opět zde byl vysoký počet těch, kteří zvolili neutrální odpověď šnevimů. Po rozdělení dotazovaných na věkové kategorie zjistíme, že u dívek opět roste počet těch, kdo takové nutkání pociťují ve věku 14 let. U chlapců je tomu tak v patnáctém roce věku.

Otázka 13 s možným výběrem více odpovědí nám dala jasný výsledek, a to konkrétně u dívek, že míra výskytu negativních pocitů zvyšuje v závislosti na věku. Dívky ve věku 11 až 13 let na sobě zaznamenaly přídělně dobrou nepřehlédnutí se k sociální síti v tichou pouze zhoršenou náladu a nespokojenost. Dívky ve věku 14 až 15 let již zaznamenávají vznik vzteku a agrese, což zcela jistě nemáme spojovat se začínající nebo již vytvořenou závislostí na sociálních sítích. U chlapců je tato tendence obdobná s tím rozdílem, že se zde nezvyšuje míra agrese a vzteku ale zvyšuje se počet těch, kdo zaznamenávají nespokojenost a zhoršenou náladu v závislosti s rostoucím věkem.

Poslední otázkou z dotazníkového šetření zaměřující se na snahu odpovědět na druhou výzkumnou otázku je, zda by byli dotazovaní schopni obejít se v dnešní době bez sociálních sítí. V tomto případě byl největší počet těch, kdo odpověděli, že by se bez sociální sítě již neobešli. Konkrétně je to dohromady 56,3 %. U dívek se taková odpověď stala nejvyšší opět ve třináctém roce věku a u chlapců v patnáctém. Až 26,2 % zde zvolila neutrální odpověď šnevimů, čímž mohou být přesné výsledky trochu zkreslené.

V celkovém součtu lze na druhou výzkumnou otázku odpovědět, že nejohroženější skupinou na Pevrovsku jsou dívky ve třinácti letech a chlapci v patnácti. U těchto dvou věkových kategorií se u většiny otázek vztahujících se na možnou závislost našlo nejvíce odpovědí, které skutečně možnou závislost na sociálních sítích mohou znázornit. Nejméně ohroženou skupinou jsou v tomto případě u obou pohlaví respondenti ve věku od 11 do 13 let.

5.9.3 T etí výzkumná otázka

Pomocí t etí výzkumné otázky jsem si dala za cíl zjistit, zda mají respondenti ovlivněné vztahy se svým blízkým okolím vlivem sociálních sítí. Pro odpověď na tuto otázku jsem zvolila celkem šest otázek v dotazníkovém šetření, díky kterým bude možné na tuto otázku odpovědět. První takovou otázkou je otázka . 16, která se zaměřuje na důvody, proč lidé druhého stupně základních úkol sociální sítě navštěvují. V tomto případě byly mezi oběma pohlavími odpovědi hodně podobné. Největší počet respondentů odpovědělo, že hlavním účelem, proč navštěvují sociální síť, je komunikace s přáteli a zábava. Druhým nejčastějším důvodem, který byl uvedený, bylo prohlížení svého profilu a informací, které ostatní uživatelé sdílejí. U chlapců se ve třetici nejčastějších odpovědí objevilo také vyhledávání nových přátel a seznamování se s nimi. U dívek naopak se mezi jednou z nejčastějších odpovědí vyskytovala touha o sdílení svých informací a vyhledávání informací o ostatních užívatelích sociálních sítí. Z těchto odpovědí nám může být patrné, že v dnešní době u mladistvých na Pevrovsku hraje sociální síť velkou roli při seznamování se s přáteli a hlavně při komunikaci s nimi.

Otázka . 17 se soustředí přímo na osobní názor respondentů na to, zda sociální síť narušují přímo u nich vztahy s okolím. Především v rámci dotazovaných lidí druhého stupně základních úkol na Pevrovsku odpovědělo, že jim sociální síť mezilidské vztahy s okolím nijak narušují. Takových odpovědí zde bylo celkem 46,6 %. Velké procento, a to 37,8 % ale odpovědělo, že vlivem sociálních sítí u nich vztahy s okolím skutečně narušované jsou. I přesto, že to nebyla nadpoloviční většina tak se z toho dá usuzovat, že sociální síť v mezilidských vztazích nejsou zdaleka neškodné. Opět ale zde byly procenta respondentů, konkrétně 15,5 %, kteří nedokázali konkrétně odpovědět a zvolili neutrální odpověď šnevimě.

5.9.4 tvrtá výzkumná otázka

tvrtá výzkumná otázka se týká míry povědomí respondentů o možných rizicích, která se vyskytují ve spojení s používáním internetu a sociálních sítí. Na tuto výzkumnou otázku se vztahují celkem dvě otázky z dotazníkového šetření. První takovou otázkou je otázka . 22, která se přímo ptá respondentů na to, zda byli seznámeni a poučeni o vyskytujících se rizicích. V tomto případě 64,1 % dotazovaných zodpovědělo, že s riziky skutečně byli v rámci úkoly seznámeni. Další 14,6 % uvedlo, že si jsou také v domě rizik, a že s nimi byli seznámeni, ale ne v rámci vzdělávacího zájmu. V rámci těch, kdo si vy-

brali tuto možnost, poté uvedli, že o možných rizicích je pouhili rodiče nebo starší sourozenci. 21,4 % respondentů odpovědělo, že s riziky nebyli seznámeni, ani o nich pouheli. I přesto, že je to v tomto případě menšina respondentů, můžeme tvrdit, že je to stále velké procento, a že je potřeba skutečně všechny ročníky druhého stupně základních škol na Pěrovsku stále pouhovat a seznamovat.

Další otázka dotazníkového šetření vztahující se ke čtvrté výzkumné otázce se týká přímě osobních zkušeností respondentů s negativní zkušeností na internetu nebo sociální síti. Tato otázka je zde dleřitá především proto, že v rámci negativních zkušeností, které s sebou sociální síť mohou nést, je možné se vyhnout, pokud mají mladiství stále na paměti možná rizika. V tomto případě ař 91,2 % respondentů uvedlo, že se osobně s žádnou negativní zkušeností neseťkali, což je velmi pozitivě číslo. Bohužel ale 7,8 % šázaných uvedlo, že se s negativní zkušeností skutečně setkali. V takovém případě uváděli nejčastěji projevy šikan a kyberšikany, dále vydávání cizím lověkem za známého a u jedné respondentky podle odpovědi došlo ař k sexuálnímu zneuřití. I přesto, že se podle odpovědí opravdu p evěřně v rámci s negativními zkušenostmi nikdy neseťkala, je zde stále určitě potřeba, kdo takovou zkušenost má, což nám dokazuje, že je opravdu nutné nepolevovat především ze strany vzdělávacích zařízení a stále řlák m možná rizika připomínat.

5.9.5 Pátá výzkumná otázka

V souvislosti s pátou výzkumnou otázkou vztahující se na prevenci a seznámení cílové skupiny s preventivními programy byla v dotazníkovém šetření vymezená poslední otázka šázající se přímě na míru znalosti preventivních programů. Na tuto otázku odpověděla nadpoloviční v rámci respondentů, a to 52,5 %, že v rámci školy byli o preventivních programech pouheli, což je sice vysoké procento, ale v rámci školy by k seznámení s preventivními programy mělo docházet jistě ve větší míře. Dalších 13,6 % odpovědělo, že seznámeni byli, ale opět ne v rámci vzdělávacích zařízení. V takovém případě uváděli například policešské republiky, například v knihovně, na kterých byli dotazováni přítomni. V několika málo případech se mezi odpověďmi objevil pšovský klub Dřafka. Stále je zde ale vysoké procento, a to 34 % těch, kdo s preventivními programy nikdy seznámen nebyl ani v rámci školy, ani na žádném jiném místě. I přesto, že to není nadpoloviční v rámci, tak se dá říci, že je to číslo dost vysoké a znamená, že například o preventivních programech by měly být dále rozšřovány mezi všemi ročníky druhého stupně základních škol.

ZÁV R

Sociální sítě jsou v dnešní době součástí každodenního života mladistvých, což nám také potvrdily i výsledky výzkumu, kde pouze malá část respondentů odpovídala, že si na sociálních sítích nezakládají profily a nijak je nevyužívají. Fungování společnosti se jím odlišuje mezi reálné a virtuální prostředí, proto je potřeba v novat tomuto fenoménu patřit i novou pozornost. Teoretická část bakalářské práce nám dokazuje, že této problematice se jím vnučuje odborník. I přesto zde ale vyvstává mnoho otázek, na které jsou v každé věkové kategorii, a v každém společenském prostředí, odlišné odpovědi. Bylo nutné se zaměřit na to, jakou mírou ovlivňují sociální sítě osobnost a životní styl druhého stupně základních škol na Pevrovsku.

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zda je míra závislosti na sociálních sítích na Pevrovsku vysoká nebo naopak nízká, a dále zjistit, jaké povahy mají mladiství o rizicích a preventivních programech zaměřujících se právě na závislost na sociálních sítích.

Výzkum zaměřený na nemateriální závislost mladistvých na Pevrovsku vykazuje následující výsledky. Sociální sítě používá nadpoloviční většina mladistvých, ale nezasahují do jejich života v takové míře, aby to mohlo být alarmující. Většina respondentů se vnuje mnoha jiným koníčkům a nedochází u nich k systematickému zanedbávání školních a domácích povinností vlivem sociálních sítí, což je jedno ze stanovených kritérií k rozpoznání vznikající závislosti.

Druhým kritériem k rozpoznání závislosti je míra vznikajících negativních pocitů při absenci možnosti připojit se k sociální síti. V tomto případě nám výsledky ukazují, že nejohroženější v věkové kategorii, kde se ukázala v větší míře negativních pocitů, jsou dívky okolo třináctého roku věku a chlapci okolo patnácti let. Vyskytuje se zde systematické nutkání připojit se k sociální síti i při jiných činnostech, dále rostoucí počet dotazovaných, kteří na sobě pociťují návaly vzteku, zhoršenou náladu i nespokojenost. Nadpoloviční většina respondentů také přiznává, že by se bez sociálních sítí v dnešní době jím neobešla. Co se týká vzniku negativních pocitů při nepřipojení se k síti, tak zde pozorujeme nejméně ohroženou skupinu ve věkové kategorii 11 až 13 let u obou pohlaví.

Dalším z cílů práce bylo také zjistit, jestli mají žáci druhého stupně základních škol na Pevrovsku dobré povahy o možných rizicích, a zda byli seznámeni s preventivními programy, které se na závislost na sociálních sítích zaměřují. V tomto případě nám výsledky výzkumu ukazují, že nadpoloviční většina dotazovaných byla v minulosti seznámena

s riziky vyskytujícími se na internetu a sociálních sítích, ne vždy ale došlo k seznámení ve škole, což značí, že by se míra poučení mladistvých o rizicích měla na Pevovsku zvyšovat, a to ve všech třídách na druhém stupni základních škol. Při dotazu, zda se respondenti osobně setkali s nějakou negativní zkušeností, odpověděla optativně, že nikoliv. Bylo zde ale několik jedinců, kteří takovou zkušenost mají. Počet jedinců s negativními zkušenostmi na sociálních sítích by se měl vlivem rozšíření používání a seznamování s riziky a preventivními programy snižovat. V případě znalosti preventivních programů zaměřujících se na omezování závislosti na sociálních sítích, je situace horší, než u znalosti rizik. Velké procento dotazovaných odpovědělo, že s preventivními programy nikdy seznámeno nebylo, a to ani v rámci školy, ani v žádném jiném zařízení. Tento výsledek je velmi znepokojivý a značí, že je opravdu nutné, aby školy na Pevovsku tuto míru neznalosti co nejvíce snižovaly a snažily se v každé třídě zahrnout do vyučování přednášky o preventivních programech.

Je třeba mít neustále na paměti, že téměř všichni žáci mají k sociálním sítím každodenní, téměř neomezený přístup, a že je to problematika, které je potřeba stále v novat dostatečnou pozornost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ALBA, Jason. *I'm on LinkedIn--now what???: a guide to getting the most out of LinkedIn*. Fourth edition. 2014. ISBN 9781600052545.
- [2] ERNÁ, A. Kyber-ikana ó nový typ agrese u d tí a dospívajících. In *Kyber-ikana ó pr vodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. Kapitola 1, s. 13 ó 36. ISBN ISBN 978-80-247-4577-0.
- [3] TÝMÍ KOVÁ- ÍKOVÁ, Jitka. *P ehled sociální psychologie*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0150-9.
- [4] ERIKSON, Erik H. *Identity: youth and crisis*. New York: W. W. Norton & Company, 1994. ISBN 0-393-31144-9.
- [5] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000, 774 s. ISBN 80-7178-303-x.
- [9] HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na d tech ó Psychologie internetové ob ti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-73-87-545-9.
- [10] JEAN PIAGET AND BÄRBEL INHELDER a TRANSLATED FROM THE FRENCH BY HELEN WEAVER. *The psychology of the child*. New York: Basic Books, 2010. ISBN 0465067352.
- [11] KADUSHIN, Charles. *Understanding Social Networks Theories, Concepts, and Findings*. Oxford: Oxford University Press, USA, 2011. ISBN 9780199702138.
- [12] KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový p ístup*. 1. vyd. Praha: Ú ad vlády eské republiky, c2003, 319 s. ISBN 80-86734-05-61.
- [13] KR MÁ OVÁ, B. 2012. *D ti a online rizika: sborník studií*. Praha: Sdrufení Linka bezpe í, 178 s. ISBN 978-80-904920-2-8.
- [14] LAKHANI, Dave. *Jak prodávat, kdyfl nikdo nekupuje: --a jak prodávat je-t více, afl lidé a firmy kupovat za nou*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 204 s. ISBN 9788024733098.
- [15] LANGMEIER, Josef a Dana KREJ Í OVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006, 368 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

- [16] LÉVY, P. *Kyberkultura*. 1.vyd. Praha : Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0109-5. Metodický pokyn ministra –kolství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Praha, 2000.
- [17] NEŘPOR, K. *Jak pefít po íta* . Kralice na Hané: Computer Media, 1. vyd. 2011b. 128 s. ISBN 978-80-7402-069-8.
- [18] NEŘPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 4. vyd. Praha: Portál, 2011a. 176 s. ISBN 978-80-262-0189-2.
- [19] NOVOSAD, L. *Základy speciálního poradenství*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006, 159 s. ISBN 80-7367-174-3.
- [20] ONDREJKOVÍ , P., POLIAKOVÁ, E. a kol. *Protidrogová výchova*. 1. vyd. Bratislava: Veda, 1999. 356 s. ISBN: 80-2240553-1.
- [21] OREL, M. *Psychopatologie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 263 s. ISBN 978-80-247-3737-9.
- [22] PAVLÍ EK, Antonín. *Nová média a sociální síť* . Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010, 181 s. ISBN 978-80-245-1742-1.
- [23] Í AN, Pavel, PITHARTOVÁ, Drahomíra. *Krotíme obrazovku: jak vést d tí k rozumnému užívání médií*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995, 62 s. ISBN 80-717-8084-7.
- [24] Í AN, P. (2004). *Cesta fívotem*. Praha: Portal.
- [25] SALKIND, N., J. (2002). *Child development..* New York: Macmillan Library Reference.
- [26] STONÍOVÁ, Petra. *Zavád ní preventivních opat ení proti rizikovému chování ve škole*. Praha: Národní ústav pro vzd lávání, –kolské poradenské za ízení a za ízení pro dal-í vzd lávání pedagogických pracovník , 2012. ISBN 978-808-7652-695.
- [27] SZOTKOWSKI, R. 2013. *Nebezpe í internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 177 s. ISBN 978-80-244-3911-2.
- [28] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: d tství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a p eprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- [29] VONDRÁ KOVÁ, P. *Závislostní chování na internetu a jeho lé ba*. *eská a Slovenská psychiatrie*. Praha: eská léka ská společnost J. E. Purkyn , 2009, ro . 105, . 6-8. s. 281-289. ISSN: 122-0383.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [1] BENKOVI , Jozef. *Novodobé nelátkové závislosti*. PSYCHIATRIA PRE PRAX [online]. 2007, . 6 [cit. 2016-01-18]. DOI: 263 ó 266. Dostupné z: <http://www.solen.sk/pdf/bff8257b5837c0d023cf092ca1aa4d05.pdf>
Bezpečný internet [on-line]. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z World Wide Web: <http://www.bezpecnyinternet.cz/>
- [2] BOYD, D. M. a ELLISON N. E. Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* [online]. 2007, vol. 13, issue 1, pp. 210-230 [cit. 2016-01-14]. Dostupné z: <onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x/full>
- [3] HEJL, Zdeněk, 2012. Historie sociálních sítí. www.portiscio.net [online] 19.10.2012 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z: www.portiscio.net/historie-socialnich-siti
- [4] KOPECKÝ, Kamil a Veronika KREJČÍ. *Rizika virtuální komunikace* [online]. Olomouc: NET UNIVERSITY, 2010 [cit. 2016-01-14]. ISBN 978-80-254-7866-0. Dostupné z: <http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studiumstudie-Atd>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ARPANET Advanced Research Projects Agency NETwork

BBS Bulletin Board System

IRC Internet Relay Chat

SS Sociální síť

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počet respondentů rozdělených dle pohlaví a vku	38
Tabulka 2a: Počet respondentů používajících sociální síť v závislosti na vku a na pohlaví	39
Tabulka 2b: Počet respondentů, kteří nemají založený profil na žádné ze sociálních sítí v závislosti na vku a na pohlaví	39
Tabulka 3: Sociální síť, které fláci využívají	40
Tabulka 4: Doba trávení času na sociálních sítích podle pohlaví	40
Tabulka 5: Míra překročení času stráveného online	41
Tabulka 6: Znárodné odpovědi, zda mají respondenti i jiné volnočasové aktivity	41
Tabulka 7: Míra zanedbávání povinností v souvislosti se sociálními sítěmi	42
Tabulka 8: Míra nepozornosti ve využití vlivem přihlášení k sociálním sítím	42
Tabulka 9: Znárodné míry napomínání respondentů za přílišné trávení času na sociálních sítích	43
Tabulka 10: Doba nepřipojení se k sociální síti bez vyvolávání negativních pocitů	43
Tabulka 10a: Doba nepřipojení se k sociální síti bez vyvolávání negativních pocitů u dívek podle věkové kategorie	44
Tabulka 10b: Doba nepřipojení se k sociální síti bez vyvolávání negativních pocitů u chlapců podle věkové kategorie	44
Tabulka 11: Míra nutkání připojit se k sociální síti při jiných činnostech	45
Tabulka 11a: Míra nutkání připojit se k sociální síti při jiných činnostech vyskytující se u dívek	45
Tabulka 11b: Míra nutkání připojit se k sociální síti při jiných činnostech vyskytující se u chlapců	45
Tabulka 12: Výčet negativních znaků vyskytujících se u respondentů při nepřipojení se k sociální síti po delší dobu	46

SEZNAM P ÍLOH

P íloha P I: Dotazník

P íloha P II: Souhlas zákonných zástupc respondent

P ÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážená dáma, ráda bych Vás poprosila o pomoc při mém výzkumném projektu na Fakultě humanitních studií na Bávešské univerzitě ve Zlíně, který zkoumá vztah fláků na druhém stupni základních škol k sociálním sítím. Byla bych Vám velice vděčná, kdybyste mohli v novat několik minut tomuto jednoduchému dotazníku, vyplnit ho a odevzdat mi ho zpět. Všechna data jsou anonymní a nebudou nijak zneužívána, budou využita pouze pro účely výzkumného úlohu. Mnohokrát děkuji, Soňa Lazarová.

U otázek s možnostmi výběru je možné zaškrtnout více odpovědí.

1. Pohlaví

Dívka

Chlapec

2. V kolik _____

3. Máte založený profil na některé ze sociálních sítí?

Ano

Ne

4. Na jakých sociálních sítích máte založený osobní profil? (Je možné označit více odpovědí.)

a) Facebook

b) Twitter

c) Libimseti.cz

d) Spoluzaci.cz

e) MySpace

f) Lide.cz

g) Jiné _____

h) žádné

5. Kolik času denně trávíte na sociálních sítích?

É0-2 hodiny

É3-5 hodin

É6 hodin a více

Éřídáný

6. Z stává–online děle, nejlisi zamý–lel/a?

Nikdy Výjime n Ob as asto

7. V nuje–sv j volný as i jiným koní k m, nejl po íta i a sociálním sítím?

Ano Spí–e ano Nevím Spí–e ne Ne

8. Stává se ti, fle zanedbává–své –kolní a jiné povinnosti kv li sociálním sítím?

Ano Spí–e ano Nevím Ne Spí–e ne

9. Bývá– asto nepozorný/á ve –kole kv li p íhlá–ení se k sociální síti?

Ano Spí–e ano Nevím Ne Spí–e ne

10. Jak asto t tvé okolí (rodi e, kamarádi) napomínají, fle tráví– online p íli– mnoho asu?

Nikdy Výjime n Ob as asto

11. Jak dlouho bys byl/a schopna nep ipojit se k sociální síti, anífl by to vyvolávalo v tob negativní pocity nebo zhor–enou náladu?

É2 hodiny É3-5 hodin É6-8 hodin É8-12 hodin ÉVíce nejl 1 den

12. Mívá–p i jiných kařldodenních íinnostech silné nutkání p ipojit se alespo na chví–li k sociální síti?

Ano Ne Nevím

Ano

Ne

20. Myslíš si, že jedinec bez profilu na sociální síti je považovaný svým okolím za šoutsidera?

Ano

Ne

Nevím

21. Jaké zápory a rizika podle tvého názoru plynou z používání sociálních sítí? (Je možné označit více odpovědí.)

- a) Prolínání trávení času na internetu
- b) Zanedbávání školních i jiných povinností
- c) Narušení soukromí
- d) Možné zneužití soukromých informací
- e) Narušení osobních vztahů s přáteli a okolím
- f) Málo času na ostatní koníčky a zábavu
- g) Jiné _____

22. Byl/a jsi v rámci školy seznámen/a s riziky vyskytujícími se při používání internetu a sociálních sítí?

Ano

Ne

Použil jsem někdo jiný

23. Máš osobně jakou negativní zkušenost spojenou s užíváním sociálních sítí?

Ano, případně jakou _____

Ne

24. Byl/a jsi někdy použit/a v rámci školy a seznámen/a s preventivními programy zaměřujícími se na závislost na počítači a sociálních sítích?

Ano

Ne

Použil/a ano, ale ne ve škole

Kde? _____

